

ISSN: 2146-1961

Şepitci Sarıbaş, M. & Tezel Şahin, F. (2021). Annelerin Duygu Düzenleme Stratejileri ve Kişiler Arası Duygu Düzenleme Becerilerinin Çocuklarının Duygu Düzenleme Becerileriyle İlişkisi, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 12(46), 1226-1261.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3036>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

ANNELERİN DUYGU DÜZENLEME STRATEJİLERİ VE KİŞİLER ARASI DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİNİN ÇOCUKLARININ DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİYLE İLİŞKİSİ

Merve ŞEPİTÇİ SARIBAŞ

Doktora öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye, m.sptc@hotmail.com

ORCID: 0000-0001-6969-7203

Fatma TEZEL ŞAHİN

Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye, tsahin@gazi.edu.tr

ORCID: 0000-0003-2098-2411

Gönderim tarihi: 08.09.2021

Kabul tarihi: 21.11.2021

Yayın tarihi: 15.12.2021

Öz

Bu çalışmada, Sivas il merkezinde yaşayan ve yaşları 48-72 ay arasında değişen çocukların duygu düzenleme becerileri ile annelerinin duygu düzenleme stratejileri ve kişiler arası duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda betimsel bir çalışma olarak tasarlanan çalışmada, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, Sivas il merkezinde yaşayan ve yaşları 48-72 ay arasında değişen 373 çocuk ve bu çocukların anneleri oluşturmuştur. Veriler, bağımsız değişkenin kategori sayısı dikkate alınarak Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis H Testi ile incelenmiştir. İncelemeler sonucunda anlamlı çıkan farklılıklarda, farklılıkların hangi grup veya gruplardan kaynaklandığının ortaya konulabilmesi için Çoklu Karşılaştırma testlerinden olan Sıra Ortalamaları kullanılmıştır. Çocukların duygu düzenleme becerileri ile annelerin kişiler arası duygu düzenleme becerileri ve duygu düzenleme stratejileri arasındaki ilişkileri belirleyebilmek için Spearman Sıralama Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. İstatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, çocuğun cinsiyetinin, kardeş sayısının, okul öncesi eğitim kurumuna gitme durumunun, annelerin yaşlarının, öğrenim durumlarının ve çalışma durumlarının Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara yol açtığı görülmüştür. Çocuğun yaşının ve doğum sırasının ise Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklara yol açmadığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca çocukların duygu düzenleme becerileri ile annelerin duygu düzenleme stratejileri ve kişiler arası duygu düzenleme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkilerin olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda araştırmanın sonuçlarına ilişkin önerilere yer verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi dönem, duygu düzenleme becerileri, duygu düzenleme stratejileri.

THE RELATIONSHIP OF MOTHERS' EMOTION REGULATION STRATEGIES AND INTERPERSONAL EMOTION REGULATION SKILLS AND THEIR CHILDREN'S EMOTION REGULATION SKILLS

ABSTRACT

In this study, it was aimed to examine the relationship between emotion regulation skills of children aged between 48-72 months living in Sivas city center and their mothers' emotion regulation strategies and interpersonal emotion regulation skills. In this context, the relational survey model was used in the research, which was designed as a descriptive study. The sample group of the study consisted of 373 children aged between 48-72 months living in Sivas city center and their mothers. The data were analyzed with the Mann Whitney U Test and the Kruskal Wallis H Test, taking into account the number of categories of the independent variable. Rank Means, one of the Multiple Comparison tests, were used in order to reveal which group or groups the differences were caused by in the differences that were found to be significant as a result of the examinations. Spearman Ranking Correlation Coefficient was used to determine the relationships between children's emotion regulation skills and mothers' interpersonal emotion regulation skills and emotion regulation strategies. In statistical analysis, the level of significance was determined as 0.05. As a result of the research, it was seen that the gender of the child, the number of siblings, the state of going to a pre-school education institution, the age of the mothers, their educational status and working status caused statistically significant differences on the Immutability/Negativity and Emotion Regulation Control dimensions of the Emotion Regulation Scale. It was revealed that the age and birth order of the child did not cause statistically significant differences on the Immutability/Negativity and Emotion Regulation Control dimensions of the Emotion Regulation Scale. In addition, it was found that there were statistically significant relationships between children's emotion regulation skills and mothers' emotion regulation strategies and interpersonal emotion regulation skills. In this context, suggestions regarding the results of the research are given.

Keywords: Preschool period, emotion regulation skills, emotion regulation strategies.

GİRİŞ

Duygular, insanların tümünde var olan ve onların işlevsellik düzeylerini etkileyen (Şaşmaz, 2014, s. 12); kişinin çevreden gelen uyarıcıları değerlendirmesi ile meydana gelen biyolojik, zihinsel ve bedensel tepki eğilimleridir (Denollet, Nyklicek ve Vingerhoets, 2008). Kişiliğin ayrılmaz bir parçası olarak görülen duygular, bireylerin psikolojik durumlarını etkilemekte (Revelle ve Scherer, 2009), deneyimlediklerini anlamlandırmalarını ve bu deneyimler sonucunda tepkiler vermelerini sağlamaktadır (Cole, Martin ve Dennis, 2004). Duygularla ilgili ortaya konulan ilk teorilerde, duyguların yaşamsal niteliklerinin olduğu ve yararlı oldukları belirtilmiştir (Gross ve Jazaieri, 2014). Fakat duygular, uygun bir şekilde ortaya çıkmadıklarında yoğun, uzun süreli ve bağlamdan kopmuş bir şekilde işlevselliğini yitirebilmektedir (Werner ve Gross, 2010). Bu gibi durumlarda duygular, günlük hayatı zorlayan ve ilişkiler üzerinde negatif etkileri olan bir unsur hâline dönüşebilmektedir. Duyguların zararlı bir hâle dönüşmemesi için bireyin duygu düzenleme becerilerine sahip olması gerekmektedir. Duygu düzenleme becerileri, kişinin dünyaya gelmesiyle birlikte gelişmeye başlamaktadır (Dodge ve Garber, 1991). Duygu düzenleme becerilerinin yaşamın ilk yıllarından itibaren kazanılmaya başlandığı düşünüldüğünde de bu becerileri kazanmanın erken çocukluk döneminin kritik bir gelişim görevi olduğu söylenebilir (Cole, Martin ve Dennis, 2004; Macklem, 2007).

Duygu düzenleme, bireyin istenmedik seviyede bir duygu yoğunluğu ile karşı karşıya geldiğinde bu durumun üstesinden gelebilmek için bazı adapte edici stratejileri kullanabilmesidir (Leahy, Tirsch ve Napolitano, 2011). Duygu düzenleme; bireylerin duygularını nasıl yaşadıklarını, nasıl ortaya koyduklarını ve bu duyguları nasıl artırıp azaltmaya çalıştıklarını kapsayan bir süreçtir (Gross, 1998). Thompson (1994) ise duygu düzenlemeyi, bireyin karşı karşıya kaldığı yoğun duygularını gözleyebileceği, değerlendirebileceği ve değiştirebileceği bir süreç olarak ele almıştır.

Duygu düzenleme becerileri, içsel ve çevresel faktörlerden etkilenecek şekilde gelişmektedir. Çeşitli araştırmalar, duygu düzenleme becerilerinin gelişiminde etkili olan en önemli çevresel faktörün ebeveynler olduklarını ortaya koymuştur (Ambrose, 2013; Campos, Campos ve Barret, 1989; Cole ve diğ., 2004). Yaşamın ilk yıllarında ebeveynler, çocuklarından aldıkları duygusal ipuçlarına cevap vererek onların duygu düzenleme becerilerinin gelişimine katkıda bulunmaktadır (Easterbrooks, Bureau ve Lyons Ruth, 2012). Ebeveynler, çocuklarının duygularını düzenleyebilmeleri için ihtiyaç duydukları duygusal yetkinliği, onlarla ortak duygu düzenleme yöntemlerini kullanarak ve onların duygu sosyalleşmelerine yön vererek biçimlendirmektedirler (Çorapçı, 2012; Thompson, 1994). Bu biçimlendirmeler sayesinde çocuklar, duygu düzenleme becerilerini öğrenmekte ve bu becerileri sosyal ilişkilerinde kullanmaktadırlar. Çocuğun sosyal becerilerinin ve ilişkilerinin gelişmesinde, başta “anne” modeli olmak üzere (Ruppert, 2011) bakım verenlerin tümü etkili olmaktadır. Sosyal becerilerin yanı sıra çocuğun kendi beklenti ve gereksinimlerini başkalarınınkilerle nasıl dengeleyebileceğini öğrenebilmesi için yetiştiği ortamda uygun duygu düzenleme becerilerini ortaya koyan bir modelin bulunması da oldukça önemlidir (Gökkaya, Gedik ve Tunçay, 2020). Çocuklar, model olarak gördükleri ebeveynlerini gözlemleyerek ve onların davranışlarını dikkate alarak kendi duygularını düzenleyebilmektedirler (Morris ve diğ., 2007). Bu bağlamda ebeveyn-çocuk bağlanma yapısı, ebeveynlerin duygu sosyalizasyonları (Cassano, Perry Parrish ve

Zeman, 2007; Yap, Allen ve Ladouceur, 2008), çocuk yetiştirme tarzları (Morris, Silk, Steinberg, Myers ve Robinson, 2007) ve duygu düzenleme becerileri (Morris ve diğ., 2007) çocuklarının duygu düzenleme becerilerini etkileyebilmektedir.

Bir yaşına kadar görülen duygu düzenleme becerileri, daha çok bebeğin etrafındakileri etkileme girişimleri ile ortaya çıkmaktadır (Bozkurt Yükçü, 2017). Bebeklerin çevrelerindeki etkileme çabaları ve ebeveynlerin bebeklerini yönlendirmeleri, duygu düzenlemenin ilk örüntülerini ortaya çıkarmaktadır (Greenspan ve Shanker, 2004). 2-3 yaşlarındaki çocukların duyguları da ebeveynleri tarafından yönetilmekte ve düzenlenmektedir (Premo ve Kiel, 2014). Ebeveynlerin verdikleri tepkiler, çocukların hangi davranışları sergilemelerinin uygun olduğunu öğrenmelerini sağlamaktadır (Ahn, 2005a). Bir yaşına kadar görülen duygu düzenlemeden farklı olarak bu dönemde görülen duygu düzenleme becerileri daha istemli ve kontrollüdür. Bu dönemde çocuklar hem bağımsız olmak istemekte hem de çevresindekilerden gelen istekleri yerine getirme eğilimi göstermektedirler. Yine bu yaşlarda çocuklar, sosyal kuralları anlamaya başlamakta, yasaklanan davranışları engellemeye çalışmakta (Bozkurt Yükçü, 2017), dil becerilerinin gelişmesiyle birlikte de daha farklı duygu düzenleme yöntemlerini kullanmaya başlamaktadırlar (Thompson, 1991). Duygu düzenleme becerileri bebeklik döneminden itibaren görülmeye başlasa da bu becerilerin gelişimi için kritik olan dönem 3-6 yaş arası, yani okul öncesi dönemdir. Okul öncesi dönemde çocuklar; okula başlamakta, akranlarıyla daha fazla etkileşime geçmekte ve duygu düzenlemeye daha fazla ihtiyaç duymaktadırlar. Okul çağına yaklaştıkça çocukların bazı duygu düzenleme stratejilerini kullandıkları (Tekin, 2016) ve kurallara uymada daha istekli oldukları görülmektedir. Bu dönemdeki çocuklar, bilinçli olarak yasaklanan davranışlardan uzaklaşmaktadırlar. Bu dönemde dil becerileri daha çok gelişen çocuk, sözel ifadelerle çevresindekilerle olan ilişkilerini ve davranışlarını düzenlemeye başlamaktadır. Bu dönemde çocuklar; duygular, olaylar ve durumlar arasında bağlantı kurabilmekte (Tompson ve Lagatutta, 2006), kendilerinin ve diğer kişilerin duyguları hakkında konuşabilmekte, çevresindekilerin duygularını daha iyi anlayıp onları teselli etmeye, onlara yardım etmeye, onlarla paylaşım yapmaya başlayabilmekte (Bozkurt Yükçü, 2017) ve negatif duyguları görmezden gelerek duyguları ile baş edebilmektedirler (Omrak, 2019, s. 9).

Çocuklar, ebeveynleri aracılığıyla duyguları ve duygu düzenleme becerilerini öğrenebildikleri gibi duygu düzenleme stratejilerini de öğrenebilmektedirler. Özellikle üç yaşından itibaren yaşın artmasıyla birlikte çocuklar, ebeveynlerinden öğrendikleri duygu düzenleme stratejilerini içselleştirmekte (Diamond ve Aspinwall, 2003); bu stratejilere akranlarıyla ve öğretmenleriyle kurdukları ilişkilerde öğrendikleri stratejileri de eklemektedirler (Hofman, Carpenter ve Curtiss, 2016). Öğrendiği bu stratejiler sayesinde çocuk, uygun sözel ifadeleri kullanabilmekte, kendini sakinleştirebilmekte, çevresindeki kişilerle sağlıklı iletişim kurabilmekte ve ilgisini farklı bir yöne çekebilmektedir (Ogelman ve Ecirli, 2015). Gross (1998), duygu düzenleme sürecini durumun seçimi ve değiştirilmesi, dikkatin yayılması, bilişlerin değişimi ve tepkilerin ayarlanması olarak ele almış; duygu düzenleme stratejilerini ise tepki odaklı ve öncül odaklı olmak üzere ikiye ayırmıştır. Gross (2011), durumun seçimi ve değiştirilmesi, dikkatin yayılması ve bilişlerin değişimi süreçlerinin öncül odaklı; tepkilerin ayarlanması sürecinin ise tepki odaklı duygu düzenleme stratejisi olduğunu ifade etmiştir. Öncül odaklı

stratejiler, duygusal sürecin tamamen aktif olmadan önceki düşünce ve davranışlarımızla tepki vermeden önce yaptıklarımızdır (Gross ve John, 2003). Yani öncül odaklı stratejiler, duygular gösterilmeden ve ifade edilmeden önce duyguların üzerinde kontrol sağlanmasıdır. Öncül odaklı stratejilerde amaç, ilerleyen zamanlarda meydana gelebilecek olan duygusal tepkilerin değiştirilmesidir (Gross, Richards ve John, 2006, s. 15). Dolayısıyla bu strateji, istedik yöndeki olumlu duygusal tepkileri azaltmamanın yanı sıra istenmeyen negatif duygusal yaklaşımları da azaltmaktadır (Gökçe, 2013). Tepki odaklı stratejiler ise bireyin beklenen durumu deneyimledikten ve duygu süreci başladıktan sonra yaptıklarıdır (Gross ve Thompson, 2007; Werner ve Gross, 2010). Tepki odaklı stratejilerde amaç, anlık bir şekilde ortaya çıkan ve hâlihazırda var olan duyguların yönetimini sağlamaktır (Gross, Richards ve John, 2006, s. 15). Bu bağlamda duygu düzenleme, bilişsel yeniden değerlendirme ve baskılama (bastırma) olmak üzere iki yapı etrafında hareket etmektedir. Bilişsel yeniden değerlendirme; bir olay, durum veya kişinin yol açacağı duygunun etkisini değiştirmek olarak ele alınabilmektedir (John ve Gross, 2004). Duygu baskılama ise var olan duygu-ifade davranışını engelleyen bir stratejidir (Gross, 1998). Yeniden değerlendirme, öncül odaklı bir stratejiyken baskılama ise tepki odaklı bir stratejidir. Baskılama, duygu ifadelerini engelleme ve duygusal deneyimleri silme uğraşlarını içermektedir (Ulaşan Özgüle ve Sümer, 2017). Bu sebeple baskılama, olumsuz duyguların davranışsal olarak ortaya konulmasını azaltabilmekteyken pozitif duyguların ortaya konulmasını da sınırlandırabilmektedir. Ayrıca baskılama, olumsuz duyguların çözümlenmeden kalmasına ve birikmesine de sebep olabilmektedir (Demirtaş, 2018). Baskılama, sürekli ve katı bir şekilde kullanıldığında duygu düzenlemesinde başarısızlığa da neden olabilmektedir (Salters Pedneault, Steenkamp ve Litz, 2010). Ebeveynlerin bilişsel yeniden değerlendirme ve baskılama stratejilerini kullanmaları, çocukların kullanılan stratejiyi model alarak duygu düzenleme becerilerini ve stratejilerini şekillendirmelerine sebep olabilmektedir.

Duygu düzenleme, kişisel gelişimin bir parçası olarak görülmekteyken kişilerarası ilişkilerin de yapı taşı olarak ele alınmaktadır (Onat ve Otrar, 2010). Bireyler, hayatları boyunca aileleriyle, arkadaşlarıyla ve akrabalarıyla iletişime geçerek farklı şekillerdeki ilişkileri deneyimlemektedirler (Jackson Dwyer, 2014). Bu ilişkiler yaşanırken kişiler hem çevresindekilerin duygu ve düşüncelerinden etkilenmekte hem de duygu ve düşünceleriyle çevresindeki kişilerle kurduğu ilişkileri etkilemektedirler (Cüceloğlu, 2004). Bu bağlamda duygu düzenleme kavramı, içsel süreçleri kapsadığı gibi dışsal süreçleri de içermektedir (Gökdağ ve diğ., 2019). Duygu düzenlemenin sosyal bağlamda gelişmesi ve ilişkilerin sürekliliğini sağlaması, kişilerarası unsurların duygu düzenlemede etkili olduğunu göstermektedir (Hofmann ve diğ., 2016). Bu durum, duygu düzenleme becerilerinin sadece duyguların sıklığını ve şiddetini azaltmadığını, insanlarla iletişim kurmak ve onları etkilemek için gerekli olan duyguları meydana getirme ve devam ettirme kapasitesini de içerdiğini göstermektedir (Cole, Michel ve Teti, 1994). Bireyler; sosyal model alma, olumlu duyguları artırma, yatıştırılma ve bakış açısı alma yoluyla duygularını düzenleyebilmekte, kullandıkları bu duygu düzenleme stratejileriyle de kişilerarası ilişkilerinden yararlanabilmektedirler. Kişilerin, başkalarının olumsuz duygularıyla nasıl başa çıktıklarını gözlemleyerek kendi olumsuz duygularını düzenlemeleri “sosyal model alma” olarak ele alınmaktadır. Kişilerin, pozitif duygularını başkaları ile paylaşarak artırma yoluna gitmeleri “olumlu duyguları artırma” olarak ifade edilmektedir. Kişilerin, başkalarından teselli alarak duygularını düzenlenmeleri “yatıştırılma”; başkalarının

yönlendirmeleriyle ya da tavsiyeleriyle olumsuz duygularını düzenlemeleri ise “bakış açısı edinme” olarak ele alınmaktadır (Hofmann ve diğ., 2016). Tüm bu süreçler, kişiler arası duygu düzenleme sürecini meydana getirmektedir. Kişiler arası duygu düzenleme, bireyin sosyal etkileşimler yoluyla duygularını düzenlemesi olarak ele alınabilmektedir (Hofmann ve diğ., 2016). Bir başka tanıma göre kişiler arası duygu düzenleme, bir kişinin olumsuz duygularını başka bir kişi aracılığıyla azaltmasıdır (Coan, 2011). Duygu düzenleme süreciyle ilgili farkındalığa sahip olma, duygu düzenleme stratejilerini ve duyguların diğer insanlar aracılığıyla nasıl düzenlediğini anlama bireyin ilişki şekillerini belirleyebilmektedir (Saruhan, Başman ve Ekşi, 2019). Çocuklar, ebeveynleri aracılığıyla kişiler arası ilişkileri de model alabilmekte, model aldıkları bu ilişki örüntülerini kendi ilişkilerinde de ortaya koyabilmektedirler. Bu durum, ebeveynlerin yanı sıra çocukların da duygu düzenleme stratejilerini, kişiler arası ilişkilerini ve kişilerarası duygu düzenleme becerilerini etkileyebilmektedir.

Duygu düzenleme, içsel ve dışsal süreçleri kapsayan karmaşık bir yapıdır. Duygu düzenlemenin içsel süreçlerine yönelik çalışmalar bulunsa da ebeveynlerin içsel duygu düzenleme stratejileri ile çocuklarının duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Yine duygu düzenleme süreçlerinin sosyal çevrede gerçekleşmesi ve hem bireyin hem de toplumun sağlığını olumlu yönde etkilemesi, duygu düzenleme becerilerinin kişiler arası boyutlarına yönelik araştırmaların da yapılmasını gerekli kılmaktadır. İlgili literatür incelendiğinde duygu düzenleme becerilerine yönelik oldukça fazla çalışma olmasına rağmen duygu düzenlemenin kişilerarası süreçlerine yönelik araştırmaların oldukça yeni ve az sayıda olduğu görülmektedir (Hofmann, Carpenter ve Curtiss, 2016; Saruhan, Başman ve Ekşi, 2019). Kişiler arası duygu düzenleme kavramıyla ilgili yapılan çalışmaların daha çok çocukluk dönemine (López Pérez ve diğ., 2016) ve çiftlere (Butler ve diğ., 2014) yönelik olduğu görülmektedir. Hâlbuki kişiler arası duygu düzenleme süreçleri, sosyal ve içsel işlevsellikle ilişkili görülmektedir (Dixon Gordon, Bernecker ve Christensen, 2015). Bu bağlamda araştırmancının, kişiler arası duygu düzenleme süreçlerini içermesi bakımından özgün olduğu; çocuklardaki duygu düzenleme becerilerinin annelerin duygu düzenleme stratejileri ve kişiler arası duygu düzenleme becerileri ile ilişkisini ortaya koyması bakımından da alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu noktada, Sivas il merkezinde yaşayan ve yaşları 48-72 ay arasında değişen çocukların duygu düzenleme becerilerinin bazı demografik özelliklere göre farklılaşp farklılaşmadığının; çocukların duygu düzenleme becerileri ile annelerinin duygu düzenleme stratejileri ve kişiler arası duygu düzenleme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının ortaya koyulması önemli görülmekte ve araştırmancının amacını oluşturmaktadır.

Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır:

1. Çocukların duygu düzenleme becerileri demografik özelliklere göre (çocuğun cinsiyeti, yaşı, doğum sırası, kardeş sayısı, okul öncesi eğitim kurumuna gidip gitmeme durumu, annenin yaşı, öğrenim ve çalışma durumu) değişmekte midir?
2. Çocukların duygu düzenleme becerileri ile annelerinin duygu düzenleme stratejileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Çocukların duygu düzenleme becerileri ile annelerinin kişiler arası duygu düzenleme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Yöntem bölümünde; araştırmanın modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, veri toplama süreci, verilerin analizi ve araştırmanın sınırlılıkları ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, Sivas il merkezinde yaşayan ve yaşları 48-72 ay arasında değişen çocukların duygu düzenleme becerilerinin bazı demografik özelliklere (çocuğun cinsiyeti, yaşı, doğum sırası, kardeş sayısı ve okul öncesi eğitim kurumuna gidip gitmeme durumu; annenin yaşı, öğrenim durumu ve çalışıp çalışmama durumu) göre farklılaşım farklılaşmadığının; çocukların duygu düzenleme becerileri ile annelerinin duygu düzenleme stratejileri ve kişiler arası duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkilerin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Bu bağlamda betimsel bir çalışma olarak tasarlanan araştırmada, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model, iki veya daha fazla sayıdaki değişken arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkinin derecesini ortaya koymayı esas alan araştırma desenidir (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 1993; Karasar, 2009).

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini, Sivas il merkezinde yaşayan, yaşları 48-72 ay arasında değişen çocuklar ve bu çocukların anneleri oluşturmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) arşivlerinden elde edilen bilgiler doğrultusunda, araştırmanın yapıldığı tarihler arasında Sivas il merkezinde bulunan ve yaşları 48-72 ay arasında değişen çocuk sayısının yaklaşık 17390 olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın örneklem grubunu, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden olan uygun örnekleme yöntemi (Büyüköztürk, 2007) kullanılarak belirlenen 373 çocuk ve bu çocukların anneleri oluşturmaktadır. Örneklem grubunun 178 (%47,7)'ini kız çocukları oluştururken 195 (%52,3)'ini ise erkek çocukları oluşturmaktadır. Çocukların 205 (%55)'inin 48-60 aylık olduğu, 168 (%45)'inin ise 61-72 aylık olduğu görülmüştür. Çocukların doğum sıralarına bakıldığında 129 (%34,6) çocuğun tek çocuk, 73(%19,6) çocuğun ilk çocuk, 33 (%8,8) çocuğun ortanca çocuk, 138 (%37) çocuğun ise son çocuk olduğu görülmüştür. Kardeş sayısına bakıldığında 129 (%34,6) çocuğun kardeşi olmadığı, 163(%43,7) çocuğun bir kardeşe, 58(%15,5) çocuğun iki kardeşe, 23 (%6,2) çocuğun ise üç ve daha fazla kardeşe sahip olduğu görülmüştür. Çocukların 223 (%59,8)'ü okul öncesi eğitim kurumlarına devan ederken 150 (%40,2)'si okul öncesi eğitim kurumlarına gitmemektedir. Araştırmaya katılan annelerin yaşlarına bakıldığında annelerin 32 (%8,6)'sinin 25 yaş ve altında, 104 (%27,9)'ünün 26-30 yaş aralığında, 120 (%32,2)'sinin 31-35 yaş aralığında, 70 (%18,8)'inin 36-40 yaş aralığında, 47 (%12,6)'sinin ise 41 yaş ve üstünde olduğu görülmüştür. Annelerin 19 (%5,1)'unun ilkokul mezunu, 48 (%12,9)'inin ortaokul mezunu, 109 (%29,2)'unun lise mezunu, 173 (%46,4)'ünün üniversite mezunu, 24 (%6,4)'ünün ise yüksek lisans/doktora mezunu olduğu görülmüştür. Çalışma durumuna bakıldığında ise annelerin 183 (%49,1)'ünün çalıştığı, 190 (%50,9)'ünün da çalışmadığı ortaya çıkmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, çocukların ve annelerin demografik özelliklerini belirleyebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan “Genel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırmaya katılan çocukların duygu düzenleme becerilerini ortaya koyabilmek için “Duygu Düzenleme Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmaya katılan annelerin duygu düzenleme stratejilerini belirleyebilmek amacıyla “Duygu Düzenleme Ölçeği” ve kişilerarası ilişkilerinde duygularını nasıl düzenlediklerini ortaya koyabilmek amacıyla da “Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği” kullanılmıştır.

Genel Bilgi Formu

Araştırmada, çocukların ve annelerin demografik özelliklerini belirleyebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen “Genel Bilgi Formu”ndan yararlanılmıştır. Formda çocuğun cinsiyetini, yaşını, doğum sırasını, kardeş sayısını ve okul öncesi eğitim kurumuna gidip gitmeme durumunu, annenin yaşını, öğrenim durumunu ve çalışıp çalışmama durumunu ortaya çıkarmaya yönelik sorulara yer verilmiştir.

Duygu Düzenleme Ölçeği

Shields ve Cicchetti (1997) tarafından çocukların duygu düzenleme becerilerini ölçmek için geliştirilen Duygu Düzenleme Ölçeği, Batum ve Yağmurlu tarafından (2007) Türkçeye uyarlanmıştır. Toplamda 24 maddeden oluşan ölçek, “Değişkenlik/Olumsuzluk” ve “Duygu Düzenleme Kontrol” olmak üzere iki alt ölçekten oluşmaktadır. Değişkenlik/Olumsuzluk alt ölçeğinde; öfke kontrolü, harekete geçme, huysuzluk, tepkisellik ve esnek olmamaya, Duygu Düzenleme Kontrol alt ölçeğinde ise duygusal farkındalık, empati, uygun gelişimsel davranış ve duygu sergilemeye yönelik maddeler bulunmaktadır. Ölçek, her maddesi için dört cevap seçeneği bulunan 4’lü likert tipinde bir ölçektir (Batum ve Yağmurlu, 2007). Duygu Düzenleme Ölçeği, çocukların öğretmenleri ve ebeveynleri tarafından doldurulabilmektedir (Öztürk, 2018). Orijinal ölçekte Shields ve Cicchetti (1997), cronbach alpha iç tutarlık katsayısını Değişkenlik/Olumsuzluk alt ölçeği için 0,96, Duygu Düzenleme Kontrol alt ölçeği için ise 0,83 olarak bulmuşlardır. Altan (2006), 4-6 yaş grubu için ölçeğin iç tutarlık katsayısını anne formu için 0,75, öğretmen formu için ise 0,84 olarak saptamıştır. Batum ve Yağmurlu (2007) tarafından anne formu için cronbach alpha iç tutarlık katsayısı 0,73; Yağmurlu ve Altan (2010) tarafından ise anne formu için cronbach alpha iç tutarlık katsayısı 0,75 olarak bulunmuştur (Uğur Ulusoy, 2018, s. 28). Yapılan araştırmalar sonucunda, ölçeğin Türkçe versiyonunun güvenilirliğinin ve geçerliğinin yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.

Duygu Düzenleme Ölçeği

Gross ve John (2003) tarafından yetişkinlerin duygu düzenleme stratejilerini ortaya koymak amacıyla geliştirilen “Duygu Düzenleme Ölçeği”, Ulaşan Özgüle tarafından (2011) Türkçeye uyarlanmıştır. 6’lı likert tipinde olan ölçek, “Bilişsel Yeniden Yapılandırma” ve “Duyguların Baskılanması” olmak üzere iki alt boyuttan ve 10 maddeden oluşmaktadır. Gross ve John (2003), yaptıkları analizler sonucunda “Yeniden Değerlendirme” boyutu için iç tutarlık katsayısını 0,75-0,82 aralığında, bastırma boyutu için ise 0,68-0,76 aralığında bulmuşlardır.

Ulaşan Özgüle (2011), açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin faktör yapısının orijinali ile tutarlı olduğunu ortaya koymuştur. Ölçeğin “Duyguların Baskılanması” boyutuna ait cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,65; “Bilişsel Yeniden Yapılandırma” boyutuna ait cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı ise 0,78 olarak bulunmuştur. Altı ay sonra yapılan ikinci uygulamanın sonucunda ise iç tutarlılık cronbach alpha katsayısının “Yeniden Değerlendirme” boyutu için 0,83; “Bastırma” boyutu için ise 0,74 olduğu görülmüştür (Ulaşan Özgüle, 2011). Ulaşan Özgüle ve Sümer (2017), yaptıkları bir araştırmada “Duygu Düzenleme Ölçeği”nin cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı değerlendirmelerini yeniden yapmışlar ve “Yeniden Değerlendirme” boyutu için cronbach alfa iç tutarlılık katsayısını 0,78; “Bastırma” boyutu için ise cronbach alfa iç tutarlılık katsayısını 0,65 olarak bulmuşlardır.

Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği

Hofmann, Carpenter ve Curtiss (2016) tarafından bireylerin duygularını düzenlerken diğer kişilerden nasıl yararlandıklarını ortaya koymak için geliştirilmiş olan “Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği”, Saruhan, Başman ve Ekşi (2019) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. 5’li likert tipinde olan ölçek; “Olumlu Duyguyu Artırma”, “Bakış Açısı Edinme”, “Sakinleştirme” ve “Sosyal Modelleme” olmak üzere 4 alt boyuttan meydana gelmektedir. 5 maddeden oluşan “Olumlu Duyguyu Artırma” boyutu, kişinin pozitif duygularını artırmak için diğer insanları aramaya ne kadar eğilimli olduğunu ortaya koymaktadır. 5 maddeden oluşan “Bakış Açısı Edinme” boyutu, bireyin negatif duygular (üzülmemek) yaşamamak için başka insanların yaşadıkları kötü olayları kendine hatırlatma düzeyini ölçmektedir. 5 maddeden oluşan “Sakinleştirme” boyutu, bireyin teselli almak ve acısını paylaşmak için diğer insanlara ne kadar başvurduğunu ortaya koymaktadır. 5 maddeden meydana gelen “Sosyal Modelleme” boyutu ise kişinin bazı durumlarda nasıl başa çıkabileceğini görmede diğer insanları nasıl kullandığını ortaya koymaktadır. Orijinal ölçekte Hofmann, Carpenter ve Curtiss (2016), iç tutarlılık katsayısını “Olumlu Duyguyu Artırma” alt boyutu için 0,89, “Bakış Açısı Edinme” alt boyutu için 0,91, “Sakinleştirme” alt boyutu için 0,94, “Sosyal Modelleme” alt boyutu için ise 0,93 olarak bulmuşlardır. Doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen uyum iyiliği indekslerinin ($\chi^2(164)=343,12$, CFI= 0,97, NNFI=0,97, RMSEA=0,04) kabul edilebilir düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ölçeğe ait tüm maddelerin faktör yüklerinin 0,65 ve 0,84 aralığında olduğu ortaya çıkmıştır (Hofmann ve diğ., 2016). Saruhan, Başman ve Ekşi (2019), ölçeği Türkçeye uyarlarlarken 380 üniversite öğrencisi ile çalışmışlar ve çeviri-tekrar-çeviri yöntemini kullanmışlardır. Orijinal ölçeğin faktör yapısı doğrulayıcı faktör analizi ile incelenmiş, incelemelerin sonucunda modelin kabul edilebilir uyum gösterdiği ortaya çıkmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının iç tutarlılık güvenilirlik katsayılarının 0,798-0,871 arasında değiştiği ortaya çıkmıştır. Ölçeğin tüm maddeleri için iç tutarlılık güvenilirlik katsayısının 0,914 olduğu görülmüştür. Ölçeğin tamamı için test tekrar test korelasyon katsayısının 0,797 olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgular, Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği’nin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymuştur (Saruhan, Başman ve Ekşi, 2019).

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin izinler, ölçeklerin geçerlik-güvenirlik çalışmalarını yapmış olan kişilerden alınmıştır. Ardından Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan 10.08.2021 tarihinde E-77082166-604.01.02-139559 sayılı karar ile etik kurul belgesi alınmıştır. Bu bağlamda veriler, 2021 yılının Ağustos ile Kasım ayları arasında toplanmıştır. Veriler, Covid-19 pandemi döneminde olunması nedeniyle hem çevrim içi yollarla hem de basılı nüshaların öğretmenlere ve annelere iletilmesiyle elde edilmiştir. Bu bağlamda çevrim içi form hazırlama programı vasıtasıyla düzenlenen ölçekler, Sivas il merkezinde yaşayan ve yaşları 48-72 ay arasında değişen çocuklara sahip olan annelere bağlantı linki gönderilerek iletilmiş ve annelerden de bu kıstasları sağlayacak diğer annelere bağlantı linkini göndermeleri istenmiştir. Doldurulan formlar, bilgisayar ortamına kaydedilmiş ve muhafaza edilmiştir. Ayrıca veri toplama araçlarının basılı nüshaları da özel anaokullarına, kreş ve gündüz bakımevlerine dağıtılmış; öğretmenlerden basılı nüshaları annelere dağıtmaları ve geri dönen nüshaları muhafaza etmeleri istenmiştir. Okul öncesi eğitim kurumları vasıtasıyla toplanan veriler, öğretmenlerden geri alınmıştır. Bu bağlamda, araştırmaya gönüllü olarak katılan 373 anneden elde edilen veriler analiz edilmek üzere düzenlenmiş ve verilerin analizi aşamasına geçilmiştir.

Verilerin Analizi

Analizlere geçilmeden önce veri setinde kayıp değer olup olmadığı incelenmiştir. İncelemeler neticesinde kayıp değer olmadığı görülmüştür. Kayıp değer incelemesinin hemen ardından verilerin normal bir dağılıma sahip olup olmadığı incelenmiştir. Bu inceleme; Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçları, çarpıklık ve basıklık değerleri, histogram ve Q-Q Plot grafikleri dikkate alınarak yapılmıştır. Kolmogorov-Smirnov Testi sonucunda, Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Olumlu Duyguyu Artırma, Bakış Açısı Edinme, Sakinleştirme ve Sosyal Modelleme boyutları için anlamlılık düzeyi $p=0,000$ olarak bulunmuştur. Annelerin duygularını düzenleyebilmek için kullandıkları stratejileri tespit edebilmek için yararlanılan Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Bilişsel Yeniden Yapılandırma ve Duyguların Baskılanması boyutlarının anlamlılık düzeylerinin $p=0,000$ olduğu ortaya çıkmıştır. Son olarak çocukların duygu düzenleme becerilerini ortaya koymak için yararlanılan Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutlarının anlamlılık düzeylerinin ise $p=0,000$ olduğu tespit edilmiştir. Normallik analizinde p değerlerinin $\alpha(\text{Sig.})=0,05$ 'ten küçük çıkması verilerin normal dağılmadığını göstermektedir (Mertler ve Vannatta, 2005). Fakat yalnızca bir testten yararlanılarak verilerin normal bir dağılıma sahip olup olmadığına karar vermek sağlıklı bir yaklaşım değildir. Bu sebeple çarpıklık ve basıklık değerleri, histogram ve Q-Q Plot grafikleride incelenmiş; verilerin normal bir dağılıma sahip olmadığı görülmüştür. Bu bağlamda, verilerin analizinde parametrik olmayan testlerden yararlanılmıştır. Araştırmaya katılan çocukların duygu düzenleme becerilerinde çeşitli değişkenler açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirleyebilmek için veriler, bağımsız değişkenin kategori sayısı dikkate alınarak Mann-Whitney U Testi ve Kruskal Wallis H Testi ile incelenmiştir. İncelemeler sonucunda anlamlı çıkan farklılıklarda, farklılığın hangi grup ya da gruptan kaynaklandığına Çoklu Karşılaştırma testlerinden olan Sıra Ortalamaları ile bakılmıştır. Çocukların duygu düzenleme becerileri ile annelerin duygu düzenleme stratejileri ve kişiler arası duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkileri belirleyebilmek için ise Spearman Sıralama Korelasyon Katsayısı

kullanılmıştır. Korelasyon analizlerinde ilişki düzeyi, korelasyon katsayısının değer aralığına göre belirlenmiş; “ $|r|>0,70$ – kuvvetli ilişki”, “ $0,30<|r|\leq 0,70$ – orta kuvvette ilişki”, “ $|r|\leq 0,30$ ” – zayıf ilişki” olarak ele alınmıştır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2021). Ayrıca korelasyon analizi sonucunda, $p<0$ olması durumunda değişkenler arasında negatif yönde; $p>0$ olması durumunda ise değişkenler arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu belirtilmiştir (Bursal, 2019). Yapılan istatistiki analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, Sivas il merkezinde yaşayan ve yaşları 48-72 ay arasında değişen 373 çocuk ve bu çocukların anneleri ile sınırlı tutulmuştur.

BULGULAR

Bulgular bölümünde, bazı demografik özellikler ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkileri betimleyen tablolara, ayrıca çocukların duygu düzenleme becerileri ile annelerinin duygu düzenleme stratejileri ve kişiler arası duygu düzenleme becerileri arasındaki korelasyon tablolarına yer verilmiştir.

Tablo 1. Çocukların Cinsiyetlerine Göre Duygu Düzenleme Becerilerine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Çocuğun Cinsiyeti	N	Duygu Düzenleme			
		Değişkenlik/Olumsuzluk		Duygu Düzenleme Kontrol	
		Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı
Kız	178	162,46	28917,00	204,44	36390,50
Erkek	195	209,41	40834,00	171,08	33360,50
Toplam	373				
Mann Whitney U Testi Sonuçları		U	p	U	p
		12986,000	0,000*	14250,500	0,003*

* $p<0,05$

Tablo 1 ele alındığında çocukların cinsiyetleri ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutu ($U=12986,000$; $p=0,000$; $p<0,05$) ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu ($U=14250,500$; $p=0,003$; $p<0,05$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarına bakıldığında, kız çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların erkek çocukların puanlarından; erkek çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların ise kız çocukların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Çocukların Yaşlarına Göre Duygu Düzenleme Becerilerine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Çocuğun Yaşı	N	Duygu Düzenleme			
		Değişkenlik/Olumsuzluk		Duygu Düzenleme Kontrol	
		Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı
48-60 Aylık	205	187,79	38497,00	195,30	40037,00
61-72 Aylık	168	186,04	31254,00	176,87	29714,00
Toplam	373				
Mann Whitney U Testi Sonuçları		U	p	U	p
		17058,000	0,876	15518,000	0,100

Tablo 2 ele alındığında çocukların yaşları ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutu (U=17058,000; p=0,876; p>0,05) ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu (U=15518,000; p=0,100; p>0,05) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 3. Çocukların Doğum Sıralarına Göre Duygu Düzenleme Becerilerine İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Çocuğun Doğum Sırası	N	Duygu Düzenleme				
		Değişkenlik/Olumsuzluk		Duygu Düzenleme Kontrol		
		Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	
Tek Çocuk	129	200,80		182,08		
İlk Çocuk	73	175,55		211,24		
Ortanca Çocuk	33	158,21		167,05		
Son Çocuk	138	187,87		182,69		
Toplam	373					
Kruskal Wallis H Testi Sonuçları		Sd	χ^2	p	χ^2	p
		3	5,271	0,153	5,519	0,138

Tablo 3 ele alındığında doğum sırası ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutu puanları [$\chi^2(3) = 5,271$; p=0,153; p>0,05] ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu puanları [$\chi^2(3) = 5,519$; p=0,138; p>0,05] arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. Çocukların Kardeş Sayılarına Göre Duygu Düzenleme Becerilerine İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Çocuğun Kardeş Sayısı	N	Duygu Düzenleme				
		Değişkenlik/Olumsuzluk		Duygu Düzenleme Kontrol		
		Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	
Kardeşi Yok	129	199,24		183,41		
1 Kardeş	163	174,06		202,29		
2 Kardeş	58	152,61		189,66		
3 Kardeş ve üstü	23	294,45		78,41		
Toplam	373					
Kruskal Wallis H Testi Analiz Sonuçları		Sd	χ^2	p	χ^2	p
		3	31,977	0,000*	26,002	0,000*

*p<0,05

Tablo 4 ele alındığında kardeş sayısı ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik Olumsuzluk boyutu puanları [$\chi^2(3) = 31,977$; p=0,000; p<0,05] ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu puanları [$\chi^2(3) = 26,002$; p=0,000; p<0,05] arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Sıra Ortalamaları Çoklu Karşılaştırma Testi sonucunda, Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundaki farklılığın 3 ve daha fazla kardeşe sahip

olan çocuklar ile kardeşi olmayan çocuklar ($p=0,001$, $p<0,05$), 1 kardeşi olan çocuklar ($p=0,000$, $p<0,05$) ve 2 kardeşi olan çocuklar ($p=0,000$, $p<0,05$) arasında meydana geldiği görülmüştür. 3 ve daha fazla kardeşe sahip olan çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların kardeşi olmayan, tek kardeşe ve iki kardeşe sahip olan çocukların puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Duygu Düzenleme Kontrol boyutundaki farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığına bakıldığında ise farklılığın 3 ve daha fazla kardeşe sahip olan çocuklar ile kardeşi olmayan çocuklar ($p=0,000$, $p<0,05$), 1 kardeşi olan çocuklar ($p=0,000$, $p<0,05$) ve 2 kardeşi olan çocuklar ($p=0,000$, $p<0,05$) arasında meydana geldiği görülmüştür. 3 ve daha fazla kardeşe sahip olan çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların kardeşi olmayan, tek kardeşe ve iki kardeşe sahip olan çocukların puanlarından anlamlı derecede düşük olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 5. Çocukların Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Gitme Durumlarına Göre Duygu Düzenleme Becerilerine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Durumu	Eğitim Gitme	Duygu Düzenleme			
		Değişkenlik/Olumsuzluk		Duygu Düzenleme Kontrol	
	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı
Gidiyor	223	149,74	33393,00	217,14	48421,50
Gitmiyor	150	242,39	36358,00	142,20	21329,50
Toplam	373				
Mann Whitney U Testi Sonuçları		U	p	U	p
		8417,000	0,000*	10004,500	0,000*

* $p<0,05$

Tablo 5 ele alındığında çocukların okul öncesi eğitim kurumlarına gitme durumları ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutu ($U=8417,000$; $p=0,000$; $p<0,05$) ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu ($U=10004,500$; $p=0,000$; $p<0,05$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarına bakıldığında, okul öncesi eğitim kurumlarına giden çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların okul öncesi eğitim kurumlarına gitmeyen çocukların puanlarından; okul öncesi eğitim kurumlarına gitmeyen çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların ise okul öncesi eğitim kurumlarına giden çocukların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Annelerin Yaşlarına Göre Çocukların Duygu Düzenleme Becerilerine İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Annelerin Yaşı	N	Duygu Düzenleme			
		Değişkenlik/Olumsuzluk		Duygu Düzenleme Kontrol	
		Sıra Ortalaması		Sıra Ortalaması	
25 Yaş ve Altı	32	255,63		151,17	
26-30 Yaş	104	187,07		200,19	
31-35 Yaş	120	146,57		220,16	
36-40 Yaş	70	178,86		173,89	
41 Yaş ve Üstü	47	255,46		117,07	
Toplam	373				
Kruskal Wallis H Testi Sonuçları	Sd	χ^2	p	χ^2	p
	4	49,258	0,000*	37,363	0,000*

* $p<0,05$

Tablo 6 ele alındığında anne yaşı ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik Olumsuzluk boyutu puanları [$\chi^2(4)=49,258$; $p=0,000$; $p<0,05$] ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu puanları [$\chi^2(4)=37,363$; $p=0,000$; $p<0,05$] arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Sıra Ortalamaları Çoklu Karşılaştırma Testi sonucunda, Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundaki farklılığın 41 yaş ve üstünde anneye sahip olan çocuklar ile 26-30 yaş arasında ($p=0,003$, $p<0,05$), 31-35 yaş arasında ($p=0,000$, $p<0,05$) ve 36-40 yaş arasında ($p=0,002$, $p<0,05$) anneye sahip olan çocuklar; 25 yaş ve altında anneye sahip olan çocuklar ile 26-30 yaş arasında ($p=0,016$, $p<0,05$), 31-35 yaş arasında ($p=0,000$, $p<0,05$) ve 36-40 yaş arasında ($p=0,008$, $p<0,05$) anneye sahip olan çocuklar arasında meydana geldiği görülmüştür. 26-30, 31-35 ve 36-40 yaş aralığında annelere sahip olan çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların, 25 yaş ve altında ve 41 yaş ve üstünde annelere sahip olan çocukların puanlarından anlamlı derecede düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Duygu Düzenleme Kontrol boyutundaki farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığına bakıldığında ise farklılığın 41 yaş ve üstünde anneleri olan çocuklar ile 26-30 ($p=0,000$, $p<0,05$) ve 31-35 ($p=0,000$, $p<0,05$) yaş arasında anneleri olan çocuklar; 31-35 yaş aralığında annelere sahip olan çocuklar ile 25 yaş ve altında ($p=0,008$, $p<0,013$) ve 36-40 ($p=0,008$, $p<0,043$) yaş arasında annelere sahip olan çocuklar arasında meydana geldiği görülmüştür. 31-35 yaş aralığında annelere sahip olan çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların, anneleri 25 yaş ve altında, 36-40 yaş aralığında ve 41 yaş ve üstünde annelere sahip olan çocukların puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. 26-30 yaş aralığında annelere sahip olan çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların da 41 yaş ve üstü annelere sahip olan çocukların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 7. Annelerin Öğrenim Durumlarına Göre Çocukların Duygu Düzenleme Becerilerine İlişkin Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Annenin Durumu	Öğrenim	Duygu Düzenleme			
		Değişkenlik/Olumsuzluk		Duygu Düzenleme Kontrol	
	N	Sıra Ortalaması		Sıra Ortalaması	
İlkokul	19	316,53		80,92	
Ortaokul	48	260,63		117,80	
Lise	109	205,56		163,70	
Üniversite	173	147,37		220,66	
Yüksek Lisans/Doktora	24	138,58		272,54	
Toplam	373				
Kruskal Wallis H Testi Analiz Sonuçları	Sd	χ^2	p	χ^2	p
	4	81,336	0,000*	75,460	0,000*

* $p<0,05$

Tablo 7 ele alındığında anne öğrenim durumu ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik Olumsuzluk boyutu puanları [$\chi^2(4)= 81,336$; $p=0,000$; $p<0,05$] ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu puanları [$\chi^2(4)= 75,460$; $p=0,000$; $p<0,05$] arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Sıra Ortalamaları Çoklu Karşılaştırma Testi sonucunda, Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundaki farklılığın anneleri lise mezunu olan çocuklar ile anneleri ilkokul ($p=0,000$, $p<0,05$) ve ortaokul ($p=0,032$, $p<0,05$) mezunu olan çocuklar; anneleri üniversite mezunu olan çocuklar ile anneleri ilkokul ($p=0,000$, $p<0,05$), ortaokul ($p=0,000$, $p<0,05$) ve lise

($p=0,000$, $p<0,05$) mezunu olan çocuklar; anneleri yüksek lisans/doktora mezunu olan çocuklar ile anneleri ilkokul ($p=0,000$, $p<0,05$) ve ortaokul ($p=0,000$, $p<0,05$) mezunu olan çocuklar arasında meydana geldiği görülmüştür. Anneleri lise mezunu olan çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların anneleri ilkokul ve ortaokul mezunu olan çocukların puanlarından; anneleri üniversite mezunu olan çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların anneleri ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olan çocukların puanlarından; anneleri yüksek lisans/doktora mezunu olan çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların ise anneleri ortaokul ve ilkokul mezunu olan çocukların puanlarından anlamlı derecede düşük olduğu görülmüştür. Duygu Düzenleme Kontrol boyutundaki farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığına bakıldığında ise farklılığın anneleri lise mezunu olan çocuklar ile anneleri üniversite ($p=0,000$, $p<0,05$) ve yüksek lisans/doktora ($p=0,000$, $p<0,05$) mezunu olan çocuklar; anneleri ortaokul mezunu olan çocuklar ile anneleri üniversite ($p=0,000$, $p<0,05$) ve yüksek lisans/doktora ($p=0,000$, $p<0,05$) mezunu olan çocuklar; anneleri ilkokul mezunu olan çocuklar ile anneleri lise ($p=0,020$, $p<0,05$), üniversite ($p=0,000$, $p<0,05$) ve yüksek lisans/doktora ($p=0,000$, $p<0,05$) mezunu olan çocuklar arasında meydana geldiği görülmüştür. Anneleri lise mezunu olan çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların anneleri üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olan çocukların puanlarından; anneleri ortaokul mezunu olan çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların anneleri üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olan çocukların puanlarından; anneleri ilkokul mezunu olan çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların ise anneleri lise, üniversite ve yüksek lisans/doktora mezunu olan çocukların puanlarından anlamlı derecede düşük olduğu görülmüştür.

Tablo 8. Annelerin Çalışma Durumlarına Göre Çocukların Duygu Düzenleme Becerilerine İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Annenin Durumu	Çalışma	Duygu Düzenleme			
		Değişkenlik/Olumsuzluk		Duygu Düzenleme Kontrol	
	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı
Çalışıyor	183	167,97	30739,00	202,13	36989,50
Çalışmıyor	190	205,33	39012,00	172,43	32761,50
Toplam	373				
Mann Whitney U Testi Sonuçları		U	p	U	p
		13903,000	0,001*	14616,500	0,008*

* $p<0,05$

Tablo 8 ele alındığında annelerin çalışma durumları ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutu ($U=13903,000$; $p=0,001$; $p<0,05$) ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu ($U=14616,500$; $p=0,008$; $p<0,05$) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarına bakıldığında, anneleri çalışmayan çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların anneleri çalışan çocukların puanlarından; anneleri çalışan çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların ise anneleri çalışmayan çocukların puanlarından anlamlı derecede düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri ile Annelerinin Duygu Düzenleme Stratejileri Arasındaki Spearman Korelasyon Testi Sonuçları

Değişkenler		Değişkenlik/Olumsuzluk	Duygu Düzenleme Kontrol
Bilişsel Yeniden Yapılandırma	r	-0,660	0,567
	p	0,000*	0,000*
	N	373	373
Duyguların Baskılanması	r	0,499	-0,544
	p	0,000*	0,000*
	N	373	373

*p<0,05

Tablo 9 ele alındığında Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan alınan puanlar ile Bilişsel Yeniden Yapılandırma ve Duyguların Baskılanması boyutlarından alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır ($p<0,05$). Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan alınan puanlar ile Bilişsel Yeniden Yapılandırma boyutundan alınan puanlar arasındaki ilişki $r=-0,660$ olarak belirlenmiştir. Bu katsayının negatif çıkmasından dolayı, değişkenler arasında ters yönde bir ilişkinin olduğunu söylemek mümkündür. Korelasyon katsayısının $0,30<|r|\leq 0,70$ değer aralığında olması da değişkenler arasında orta kuvvette bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Bu değerler, Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan alınan puanların artmasıyla birlikte Bilişsel Yeniden Yapılandırma boyutundan alınan puanların azaldığını göstermektedir. Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan alınan puanlar ile Duyguların Baskılanması boyutundan alınan puanlar arasındaki ilişki $r=0,499$ olarak belirlenmiştir. Bu katsayının pozitif çıkmasından dolayı, değişkenler arasında doğrusal yönde bir ilişkinin olduğunu söylemek mümkündür. Korelasyon katsayısının $0,30<|r|\leq 0,70$ değer aralığında olması da değişkenler arasında orta kuvvette bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Bu değerler, Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan alınan puanların artmasıyla birlikte Duyguların Baskılanması boyutundan alınan puanların arttığını göstermektedir.

Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan alınan puanlar ile Bilişsel Yeniden Yapılandırma ve Duyguların Baskılanması boyutlarından alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır ($p<0,05$). Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan alınan puanlar ile Bilişsel Yeniden Yapılandırma boyutundan alınan puanlar arasındaki ilişki $r=0,567$ olarak belirlenmiştir. Bu katsayının pozitif çıkmasından dolayı, değişkenler arasında doğrusal yönde bir ilişkinin olduğunu söylemek mümkündür. Korelasyon katsayısının $0,30<|r|\leq 0,70$ değer aralığında olması da değişkenler arasında orta kuvvette bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Bu değerler, Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan alınan puanların artmasıyla birlikte Bilişsel Yeniden Yapılandırma boyutundan alınan puanların arttığını göstermektedir. Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan alınan puanlar ile Duyguların Baskılanması boyutundan alınan puanlar arasındaki ilişki $r=-0,544$ olarak belirlenmiştir. Bu katsayının negatif çıkmasından dolayı, değişkenler arasında ters yönde bir ilişkinin olduğunu söylemek mümkündür. Korelasyon katsayısının $0,30<|r|\leq 0,70$ değer aralığında olması da değişkenler arasında orta kuvvette bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Bu değerler, Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan alınan puanların artmasıyla birlikte Duyguların Baskılanması boyutundan alınan puanların azaldığını göstermektedir.

Tablo 10. Çocukların Duygu Düzenleme Becerileri ile Annelerinin Kişiler Arası Duygu Düzenleme Becerileri Arasındaki Spearman Korelasyon Testi Sonuçları

Değişkenler		Değişkenlik/Olumsuzluk	Duygu Düzenleme Kontrol
Olumlu Duyguyu Artırma	r	0,315	-0,027
	p	0,000*	0,600
	N	373	373
Bakış Açısı Edinme	r	0,448	-0,339
	p	0,000*	0,000*
	N	373	373
Sakinleştirme	r	0,550	-0,417
	p	0,000*	0,000*
	N	373	373
Sosyal Modelleme	r	0,517	-0,351
	p	0,000*	0,000*
	N	373	373
Toplam	r	0,572	-0,379
	p	0,000*	0,000*
	N	373	373

*p<0,05

Tablo 10 ele alındığında Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan alınan puanlar ile Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nin tüm boyutlarından ve toplamından alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır ($p<0,05$). Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan alınan puanlar ile Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Olumlu Duyguyu Artırma boyutundan alınan puanlar arasındaki ilişki $r=0,315$; Bakış Açısı Edinme boyutundan alınan puanlar arasındaki ilişki $r=0,448$; Sakinleştirme boyutundan alınan puanlar arasındaki ilişki $r=0,550$; Sosyal Modelleme boyutundan alınan puanlar arasındaki ilişki $r=0,517$; Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nden alınan toplam puanlar arasındaki ilişki ise $r=0,572$ olarak belirlenmiştir. Bu katsayıların pozitif çıkması, değişkenler arasında doğrusal (pozitif) yönde bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Korelasyon katsayısının $0,30<|r|\leq 0,70$ değer aralığında olması da değişkenler arasında orta kuvvette bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Bu değerler, Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan alınan puanların artmasıyla birlikte Olumlu Duyguyu Artırma, Bakış Açısı Edinme, Sakinleştirme, Sosyal Modelleme boyutlarından alınan puanların ve Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nden alınan toplam puanların arttığını göstermektedir.

Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan alınan puanlar ile Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Bakış Açısı Edinme, Sakinleştirme, Sosyal Modelleme boyutlarından ve toplamda alınan puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır ($p<0,05$). Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan alınan puanlar ile Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Bakış Açısı Edinme boyutundan alınan puanlar arasındaki ilişki $r=-0,339$; Sakinleştirme boyutundan alınan puanlar arasındaki ilişki $r=-0,417$; Sosyal Modelleme boyutundan alınan puanlar arasındaki ilişki $r=-0,351$; Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nden alınan toplam puanlar arasındaki ilişki ise $r=-0,379$ olarak belirlenmiştir. Bu katsayıların negatif çıkması, değişkenler arasında ters (negatif) yönde bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Korelasyon katsayısının $0,30<|r|\leq 0,70$ değer aralığında olması da değişkenler arasında orta kuvvette bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Bu değerler, Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan alınan puanların artmasıyla birlikte Bakış

Açısı Edinme, Sakinleştirme, Sosyal Modelleme boyutlarından alınan puanların ve Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nden alınan toplam puanların azaldığını göstermektedir.

Çocukların duygu düzenleme becerilerinin demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında kız çocukların erkek çocuklara göre Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların daha yüksek; Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların ise daha düşük olduğu görülmüştür. Çocukların kardeş sayılarına göre duygu düzenleme becerilerine bakıldığında 3 ve daha fazla kardeşe sahip olan çocukların daha az kardeşe sahip olan çocuklara göre Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların daha yüksek; Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların ise daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Okul öncesi eğitim kurumlarına giden çocukların okul öncesi eğitim kurumlarına gitmeyen çocuklara göre Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların daha yüksek; Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların ise daha düşük olduğu görülmüştür. Annelerin yaşlarına göre çocukların duygu düzenleme becerilerine bakıldığında 25 yaş ve altında ve 41 yaş ve üstünde annelere sahip olan çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların orta yaşlarda annelere sahip olan çocukların puanlarından yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. 31-35 yaş aralığında annelere sahip olan çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların ise 25 yaş ve altında, 36-40 yaş aralığında ve 41 yaş ve üstünde annelere sahip olan çocukların puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Annelerin öğrenim durumlarının artmasıyla birlikte çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların azaldığı; Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların ise arttığı ortaya çıkmıştır. Anneleri çalışmayan çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların anneleri çalışan çocukların aldıkları puanlardan daha düşük; Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların ise daha yüksek olduğu görülmüştür. Çocuğun yaşının ve doğum sırasının ise duygu düzenleme becerileri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa yol açmadığı görülmüştür.

Annelerin duygu düzenleme stratejileri ile çocuklarının duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiye bakıldığında anneleri bilişsel yapılandırma stratejisini kullanan çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan daha düşük puanlar aldıkları; Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan ise daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür. Anneleri duygularını düzenlerken baskılama stratejisini kullanan çocukların ise Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan daha yüksek puanlar aldıkları; Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan ise daha düşük puanlar aldıkları görülmüştür. Annelerin kişiler arası duygu düzenleme becerileri ile çocuklarının duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiye bakıldığında ise duygularını düzenlemek için kişiler arası ilişkilerinden daha çok yararlanan annelerin çocuklarının Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan daha yüksek puanlar aldıkları; Duygu Düzenleme Kontrol Boyutundan ise daha düşük puanlar aldıkları görülmüştür.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Yapılan analizlerin sonucunda, çocuğun cinsiyeti ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu ortaya

çıkıştır. Kız çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların; erkek çocukların ise Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Ataerkil toplum yapısının hâkim olduğu ülkemizde, kız çocuklarından ve kadınlardan daha sakin, oturaklı ve davranışlarını kontrol edebilen kimseler olmaları beklenmekteyken erkeklerin daha özgür ve hareketli davranışları normal görülmektedir (Kıran, 2017; Şepitci Sarıbaş ve Gültekin Akduman, 2019). Bu durum, kız çocukların davranışlarının yanı sıra duygularının da kontrolünü sağlamada daha başarılı olmalarını sağlayabilmektedir. Buna karşın bu durum, erkek çocukların davranışlarını ve duygularını düşünmeden, kontrol etmeden ve dizginlemeden sergilemelerine neden olabilmektedir. Araştırmanın yapıldığı ilde de ataerkil toplum yapısının hâkim olmasının araştırmanın sonuçlarını etkileyebileceği düşünülmektedir. Ayrıca cinsiyet temelli sosyalleştirme farklılıkları (Seçer, 2017) ve çocukların cinsiyetine göre sahip oldukları duygusal özellikler (Bajgar, Ciarrochi, Lane ve Deane, 2005) de erkek çocukların kız çocuklarına kıyasla daha az duygu düzenleme davranışlarını sergilemelerine neden olabilmektedir. Cinsiyet rolleri dikkate alındığında da kız çocukların duygularını daha yoğun yaşamaları ve sergilemeleri kültürel olarak daha normal karşılanırken erkek çocukların duygularını yaşamalarının ve sergilemelerinin kısıtlandığı görülmektedir. “Erkekler ağlamaz.” söyleminin bu durumu özetlediği düşünülmektedir (Apaydın Demirci, Arslan ve Temel, 2020; Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu, 2017). Bu sebeple çocukların duygu düzenleme düzeylerindeki anlamlı farklılığın toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklanabileceği de düşünülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde yapılan bu araştırmanın bulguları ile paralellik gösteren, kız çocukların duygu düzenleme düzeylerinin erkek çocuklara kıyasla daha yüksek olduğunu ortaya koyan çalışmaların yer aldığını görmek mümkündür (Altan, 2006; Carlson ve Wang, 2007; Hanish, Eisenberg, Fabes, Spinrad, Ryan ve Schmidt, 2004; Herndon ve diğ., 2013; Kapçı ve diğ., 2009; Kurbet, 2010; Ural ve diğ., 2015). Sille (2016), yaptığı araştırmanın sonucunda kız çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Duygu Düzenleme Kontrol alt boyutundan; erkek çocukların ise Değişkenlik/Olumsuzluk alt boyutundan daha yüksek puanlar aldıklarını ortaya çıkarmıştır. Akbaba (2017), Kapçı, Uslu, Akgün ve Acer (2009) ve Liman (2020) da araştırmaları sonucunda Değişkenlik/Olumsuzluk puan ortalamalarının cinsiyete göre farklılaştığını; erkek çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk alt boyutundan daha yüksek puanlar aldıklarını belirlemişlerdir. Literatür incelendiğinde araştırmanın bulgularıyla paralellik göstermeyen, cinsiyetin duygu düzenleme becerileri üzerinde anlamlı farklılıklara yol açmadığını ortaya çıkarmış olan çalışmaları da görmek mümkündür (Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu, 2017; Carlson ve Wang, 2007; Pons, Lawson, Harris ve Rosnay, 2003; Seçer, 2017). Duygu düzenleme becerilerini etkileyen birçok etmenden bahsetmek mümkündür. Eğitim seviyesinin artması ile birlikte bilinçli ebeveynlerin sayısındaki artış ve okul öncesi eğitimin yaygınlığının artması toplumsal cinsiyet ayrımlarının etkisini azaltabilmektedir. Ayrıca ailelerin sosyoekonomik düzeylerinin gelişmiş olması da çocukların duygu düzenleme becerilerinde cinsiyet farklılıklarını ortadan kaldırabilmektedir (Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu, 2017). Bu unsurların ve örneklem grubundan kaynaklanan farklılıkların, bazı araştırmalarda cinsiyetin duygu düzenleme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmamasına neden olduğu düşünülmektedir.

Çalışmanın sonucunda, çocuğun yaşı ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Çocukların yaşlarının ilerlemesiyle birlikte, gelişim alanlarında da bir takım gelişmeler yaşanmaktadır. Gelişim alanlarında yaşanan bu değişimler; çocukların düşüncelerinde, becerilerinde ve davranışlarında bir takım farklılaşmalara yol açmaktadır. Yaşın ilerlemesi ile birlikte, duygu düzenleme becerilerinde de pozitif yönde değişimler meydana gelmesi beklenmektedir (D'Zurilla, Maydeu Olivares ve Kant, 1998; D'Zurilla ve Nezu, 1999). Fakat duygu düzenleme becerilerini etkileyen birçok etmenden bahsetmek mümkündür. Tek başına yaşın duygu düzenleme becerilerini etkileyeceğini düşünmek doğru değildir. Duygu düzenleme becerisi, bireysel farklılıklardan (Koole, 2009), mizaç gibi kişiye özgü özelliklerden (Eisenberg, Fabes, Bernzweig, Karbon, Poulin ve Hanish 1993), ebeveynlik stillerinden (Eisenberg, Losoya, Fabes, Guthrie, Reiser, Murphy ve Padgett, 2001), kültür ve toplum yapısı gibi dışsal faktörlerden (Eisenberg ve Zhou, 2000) etkilenebilmektedir. Ayrıca Cole, Dennis, Smith Simon ve Cohen (2009)'ın da belirttiği gibi yaşın duygu düzenleme becerilerinde meydana getirdiği farklılıklar daha çok 3-4 yaşları arasında görülmektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı, yapılan bu araştırmanın sonucunda yaşın duygu düzenleme becerilerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde yaşın duygu düzenleme becerilerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığını ortaya çıkarmış araştırmaların olduğunu görmek mümkündür. Nitekim Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu (2017) da yaptıkları araştırmanın sonucunda, yaşın çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığını ortaya çıkarmışlardır.

Araştırmanın sonucunda, çocuğun doğum sırası ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Ebeveynler; ilk çocuk, ortanca çocuk veya son çocuk fark etmeksizin dünyaya gelecek olan çocuklarını heyecanla beklemektedirler. Her çocuk, anne-babası için değerli ve eşsizdir. Duygu düzenleme becerileri üzerinde ailenin oldukça belirleyici olduğu düşünüldüğünde, doğum sırasından daha çok psikolojik doğum sırasının (çocuğun aile içindeki konumu), aile içi iletişimin, kardeşler ve ebeveynler arasındaki ilişkilerin duygu düzenleme becerileri üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir (Ünal, 2020). Tüm bu nedenlerden dolayı, yapılan bu araştırmanın sonucunda doğum sırasının duygu düzenleme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde yapılan bu araştırmanın bulgularıyla benzerlik gösteren çalışmaların olduğunu görmek mümkündür. Akbaba (2017) ve Mehmetoğlu Yontar (2019), yaptıkları araştırmanın sonucunda doğum sırasının Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk alt boyut puanlarında anlamlı bir farklılığa yol açmadığını ortaya çıkarmışlardır. Yine Ünal (2020)'ın yaptığı bir başka araştırmada, doğum sırasının Duygu Düzenleme Ölçeği'nin hem Değişkenlik/Olumsuzluk hem de Duygu Düzenleme Kontrol alt boyutlarında anlamlı bir farklılığa yol açmadığı görülmüştür. Erel (2016) de yaptığı araştırmanın sonucunda, benzer şekilde doğum sırasının duygu düzenleme becerileriyle ilişkili olmadığını ortaya çıkarmıştır.

Araştırmanın sonucunda, kardeş sayısı ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkan farklılığın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığı incelenmiş; 3 ve daha fazla kardeşe sahip olan çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların daha az kardeşi olan çocukların aldıkları

puanlardan daha yüksek, Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların ise daha düşük olduğu görülmüştür. Ailedeki çocuk sayısının artması, annelerin görev ve sorumluluklarını da artırmaktadır. Ailedeki çocuk sayısının artması ile birlikte bakım verilen kişi sayısı artmakta, bu durum da anne-babaların maddi, manevi, fiziksel ve duygusal açıdan zorlanmalarına sebep olabilmektedir. Ayrıca her yeni doğan çocukla birlikte anne yaşında görülen artış, annelerin çocuklarıyla fiziksel olarak daha az ilgilenmelerine neden olabilmektedir. Çocuk sayısının artması sadece fiziksel ilginin azalmasına değil zamanın, aktivitenin ve ilginin bölünmesine de sebep olabilmektedir. Bu durum da anne-çocuk ilişkisini olumsuz yönde etkileyebileceği gibi (Tezel Şahin, Şepitci Sarıbaş, Ertör, 2020) anne tarafından çocuğa gösterilen duygusal desteği de azaltabilmektedir. Ebeveyn tutumlarının esas alınarak farklı ebeveynlik çeşitlerinin incelendiği bir araştırmada, ailedeki çocuk sayısının artması ile birlikte duygusal desteğin azaldığı görülmüştür (Paquette, Bolte, Turcotte, Dubeau ve Bouchard, 2000). Duygusal desteğin azalması, çocukların duygu düzenleme becerilerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Kardeşler arasındaki ilişkiler de çocuğun gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Kardeşler birbirlerine destek olabilecekleri gibi birbirleriyle yarış içine girebilmekte ve kıskançlık davranışları sergileyebilmektedirler. Kardeşler arasında görülen çatışmalar, kardeşlerin olması gerekenden daha yoğun duygular yaşamalarına ve bu duyguları uygun olmayan şekillerde sergilemelerine sebep olabilmektedir. Nitekim Bayraktar (2007) da kardeş sayısının artmasıyla birlikte çocuklarda görülen duygusal sorunların arttığını belirtmiştir. Yine yapılan bir çalışmada, çocuk ve ergen psikiyatri kliniğine yapılan başvuruların çoğunlukla kardeş kıskançlığından kaynaklandığı ortaya çıkmıştır (Görker, Korkmazlar, Durukan ve Aydoğdu, 2004). Tüm bu nedenlerden dolayı, yapılan bu araştırmanın sonucunda kardeş sayısının duygu düzenleme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açtığı; 3 ve daha fazla sayıda kardeşi olan çocukların daha az duygu düzenleme davranışı gösterdikleri düşünülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde yapılan bu araştırmanın bulgularıyla paralellik gösteren çalışmaları görmek mümkündür. Kapçı ve diğerleri (2009), yaptıkları araştırmanın sonucunda kardeş sayısının artmasıyla birlikte duygu ayarlama düzeyinin azaldığını ortaya çıkarmışlardır. Akbaba (2017) da yaptığı araştırmanın sonucunda, Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk alt boyutundan alınan puanların iki ve üstü kardeşi olan çocuklar lehine anlamlı farklılık gösterdiğini tespit etmiştir. Çalışmanın sonuçlarıyla paralellik gösteren araştırmaların yanı sıra benzerlik göstermeyen araştırmaları da görmek mümkündür (Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu, 2017; Erel, 2016; Karayılmaz, 2008; Mehmetoğlu Yontar, 2019; Ünal, 2020).

Araştırmanın sonucunda, çocuğun okul öncesi eğitim kurumuna gidip gitmeme durumu ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Puan ortalamalarına bakıldığında, okul öncesi eğitim kurumlarına gitmeyen çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların okul öncesi eğitim kurumlarına giden çocukların puanlarından; okul öncesi eğitim kurumlarına giden çocukların ise Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların okul öncesi eğitim kurumlarına gitmeyen çocuklardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Okul öncesi dönem, çocuğun hızlı bir şekilde öğrendiği ve gelecek hayatın temellerinin atıldığı dönem olması bakımından oldukça önemlidir. Bu dönemde verilecek olan eğitim; çocuğun fiziksel, sosyal, duygusal ve zihinsel gelişimini doğrudan etkilemektedir. Bu doğrultuda, okul öncesi eğitim kurumlarının üstlendikleri rolün oldukça önemli olduğunu söylemek mümkündür. Çocukların yaşlarına, gelişimsel

özelliklerine, bireysel farklılıklarına ve ihtiyaçlarına yönelik hazırlanan bir eğitim, onların pozitif yönde gelişmelerini sağlayacaktır. Tüm bu nedenlerden dolayı, yapılan bu araştırmanın sonucunda okul öncesi eğitim kurumuna gidip gitmeme durumunun duygu düzenleme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açtığı; okul öncesi eğitim kurumlarına giden çocukların duygu düzenlemede daha yetkin oldukları düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde duygu düzenleme becerileri ile ilgili yapılan çalışmaların genellikle okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklarla yapıldığı görülmektedir (Arslan Özkılıç, 2021; Graziano, Reavis, Keane ve Calkins, 2007; Mestci, Gökkaya ve Ormankıran, 2019). Bu nedenle elde edilen bu bulgunun farklı araştırmaların sonuçlarıyla ilişkilendirilmesi oldukça sınırlı kalmıştır. Ünal (2020), okul öncesi eğitim kurumlarına iki yıl ve daha fazla giden çocukların Değişkenlik-Olumsuzluk alt boyutundan aldıkları puanların okul öncesi eğitim kurumlarına daha az giden çocukların puanlarından daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Araştırmacı, duygu düzenleme becerileri üzerinde okula gitme süresinden ziyade okul öncesi eğitiminin niteliğinin etkili olabileceğini belirtmiştir (Ünal, 2020).

Çalışmanın sonucunda, anne yaşı ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu ortaya çıkmıştır. 26-30, 31-35 ve 36-40 yaş aralığında annelere sahip olan çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların, 25 yaş ve altında,, 41 yaş ve üstünde annelere sahip olan çocukların puanlarından anlamlı derecede düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca 31-35 yaş aralığında annelere sahip olan çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların, anneleri 25 yaş ve altında, 36-40 yaş aralığında, 41 yaş ve üstünde annelere sahip olan çocukların puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. 26-30 yaş aralığında annelere sahip olan çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların da 41 yaş ve üstü annelere sahip olan çocukların puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Genç yaşta anne olan kadınlar, genellikle çocuk bakımı ve eğitimi konusunda deneyimsiz olabilmektedirler. Ayrıca genç anneler, deneyimsizliklerinden dolayı çocuklarının bakımlarını sağlarlarken ve onlarla iletişim kurarlarken duygularını kontrol edebilme konusunda daha az rol model olabilmektedirler (Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu, 2017). Bu durum, çocukların duygu düzenleme becerilerini öğrenmede annelerini model almalarına ve duygu düzenleme becerilerini yeterince edinmemelerine sebep olabilmektedir. Yine geç yaşlarda anne olan kadınlar da kendilerini duygusal ve fiziksel olarak tükenmiş hissedebilmektedirler (Şepitci Sarıbaş ve Gültekin Akduman, 2019). Bu durumun, annelerin çocuklarıyla daha az ilgilenmelerine ve duygu düzenleme becerilerini çocuklarına aktarma konusunda zayıf olmalarına neden olduğu düşünülmektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı, yapılan bu araştırmanın sonucunda anne yaşının duygu düzenleme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açtığı; 25 yaş ve altında ve 41 yaş ve üstünde annelere sahip olan çocukların Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların diğer yaş gruplarından annelere sahip olan çocukların puanlarından yüksek olduğu; orta yaşta (31-15 yaş) annelere sahip olan çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların diğer yaş grubundan annelere sahip olan çocukların puanlarından yüksek olduğu düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde araştırmanın bulgularıyla paralellik gösteren çalışmaları görmek mümkündür. Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu (2017), yaptıkları araştırmanın sonucunda anne yaşının Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Dayanıksızlık/Olumsuzluk alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açtığını ortaya çıkarmışlardır.

Araştırmanın sonucunda, genç annelerin çocuklarının Dayanısızlık/Olumsuzluk alt ölçek puanlarının, öfke kontrolünü sağlayamama durumlarının, huysuzluk ve esnek olamama davranışlarının ileri yaşlardaki annelerin çocuklarından daha fazla olduğu görülmüştür. Ersay (2014) da araştırmasının sonucunda, genç annelerin ileri yaşlardaki annelere göre çocuklarının duygularını daha çok ihmal ettiklerini ortaya çıkarmıştır. Yine Arslan Özkılıç (2021) da yaptığı araştırmanın sonucunda, duyguları düzenleyebilme konusunda genç annelerin çocuklarının ileri yaşlardaki annelerin çocuklarından daha başarısız olduklarını tespit etmiştir. İlgili literatür incelendiğinde yapılan bu araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermeyen çalışmaların da olduğunu görmek mümkündür. Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu (2017), anne yaşının Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Duygu Düzenleme alt boyutu üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığını ortaya çıkarmışlardır.

Araştırmanın sonucunda, anne öğrenim durumu ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu ortaya çıkmıştır. Annelerin öğrenim durumlarının artmasıyla birlikte çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların azaldığı, Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların ise arttığı görülmüştür. Eğitim sayesinde kişiler, belli alanlarda bilgi ve beceri kazanmakta, kendilerini geliştirmekte ve yeni şeyler öğrenmektedirler. Öğrenim basamaklarında ilerledikçe kişilerin araştırmaya, sorgulamaya ve doğruyu aramaya yönelik istekleri de artmaktadır. Kişilerde görülen bu istek, anne-baba olduklarında çocuklarıyla ilgili konuları öğrenmeye, araştırmaya ve sorgulamaya doğru kaymaktadır. Bu bağlamda araştırmayı ve okumayı seven, belirli bir eğitim seviyesine ulaşmış ve sorgulayan kişiler hem çocuk bakımı hem de çocuk eğitimi konusunda kendilerini daha kolay bir şekilde geliştirebilmektedirler. Tüm bu nedenlerden dolayı, yapılan bu araştırmanın sonucunda anne öğrenim durumunun duygu düzenleme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açtığı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde yapılan bu araştırmanın bulgularıyla paralellik gösteren ve annelerin eğitim seviyelerinin artmasıyla birlikte çocukların duygu düzenleme becerilerinin de arttığını ortaya koymuş çalışmaları görmek mümkündür (Akbaba, 2017; Kapçı ve diğ., 2009; Karaaslan, 2012). Liman (2020), yaptığı araştırmanın sonucunda annelerin eğitim düzeylerinin yükselmesiyle birlikte çocukların Duyguları Tanıma Testi'nden aldıkları puanların da yükseldiğini ortaya çıkarmıştır. Goodman, Crouter, Lanza, Cox ve Vernon Feagans (2011), araştırmalarının sonucunda annelerin eğitim seviyelerinin çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılık meydana getirdiğini; annenin eğitim seviyesinin artmasıyla birlikte çocuğun da duygu düzenleme becerilerinin arttığını ortaya çıkarmışlardır. Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu (2017)'nin yapmış oldukları çalışmada da annelerin eğitim seviyelerinin artmasıyla birlikte çocukların duygu düzenleme becerilerinde de anlamlı bir artış görülmüştür. Literatür incelendiğinde yapılan bu araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermeyen çalışmaları da görmek mümkündür. Kılıç (2012), araştırmasının sonucunda annelerin öğrenim durumlarının çocukların duyguları anlama becerileri üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığını ortaya çıkarmıştır. Gelgör (2016), Mehmetoğlu Yontar (2019) ve Ünal (2020), araştırmalarının sonucunda annelerin öğrenim durumlarının çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açmadığını ortaya çıkarmışlardır. Sille (2016) ise anneleri yüksek lisans mezunu olan çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların anneleri daha düşük eğitim seviyesine sahip olan çocukların puanlarından daha yüksek olduğunu tespit etmiştir.

Yapılan analizlerin sonucunda, annelerin çalışıp çalışmama durumları ile Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk ve Duygu Düzenleme Kontrol boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu ortaya çıkmıştır. Anneleri çalışan çocukların Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların; anneleri çalışmayan çocukların ise Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Herhangi bir meslek grubunda çalışıp çalışmama durumu, kişilerin sosyo-ekonomik durumları hakkında ipuçları verebilmektedir. Genellikle eğitim seviyesi yüksek kişilerin daha kolay iş bulabildikleri düşünülmektedir. Ayrıca iş sahibi olan ebeveynlerden oluşan bir ailede, ekonomik gelir daha fazla olmakta ve ekonomik refah daha rahat bir şekilde sağlanabilmektedir. Bu durum, aile içindeki bireylerin çeşitli imkânlarla daha kolay ulaşabilmelerini ve ihtiyaçlarını sıkıntı yaşamadan karşılayabilmelerini sağlamaktadır. Ailelerin ekonomik durumlarının iyi olması ise onların duygu durumlarını etkileyebilmektedir. Ekonomik olarak sıkıntı yaşayan bir ailenin üyesi olan bireyler, sık sık depresyona girebilmekte, umutsuzluğa kapılabilmekte, isyankâr olabilmekte ve öfke nöbetleri geçirebilmektedirler. Bu durum da aile üyelerinin, özellikle de ebeveynlerini model alan çocukların duygularını kontrol etmede zorluklar yaşamalarına; daha saldırgan ve olumsuz davranışlar sergileyebilmelerine sebep olabilmektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı, yapılan bu araştırmanın sonucunda annenin çalışıp çalışmama durumunun çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılığa yol açtığı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde çalışmalarda daha çok aylık gelire göre incelemelerin yapıldığı görülmüştür. Nitekim Altan (2006) ve Raver (2004), yaptıkları araştırmaların sonucunda gelir düzeyinin artmasıyla birlikte çocukların duygu düzenleme becerilerinin arttığını ortaya çıkarmışlardır. Literatür incelendiğinde yapılan bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmeyen çalışmaları da görmek mümkündür. Bozkurt Yükçü ve Demircioğlu (2017), yaptıkları araştırmanın sonucunda annelerin çalışma durumlarının çocukların duygu düzenleme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığını ortaya çıkarmışlardır.

Çalışmanın sonucunda, annelerin Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Bilişsel Yapılandırma boyutundan aldıkları puanlar ile çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönde; çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanlar arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Ayrıca annelerin Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Duyguların Baskılanması boyutundan aldıkları puanlar ile çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanlar arasında pozitif yönde; çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Duygular, insanların tümünde var olan ve onların ruh hâllerini, ilişkilerini ve işlevselliğini belirleyen önemli bir unsurdur. Duyguların olması gerekenden daha yoğun bir şekilde yaşanması durumunda duygu düzenleme mekanizması devreye girmektedir. Bazı insanlar; duygularını, duygularının nedenlerini, ortaya çıkardığı durumları ve kendilerine olan etkilerini görüp bu duyguları düzenleyebilmektedirler. Bu düzenleme, yoğun duygu durumlarının meydana getirebileceği negatif durumları ortadan kaldırmakta ve kişinin üzerinde yaratabileceği olumsuzlukları en aza indirgeyebilmektedir. Bazı insanlar ise duygularını baskılayarak kontrol altına almaya çalışmaktadırlar. Duygularını baskılayarak kontrol altına almaya çalışan kişiler, duygularıyla başa çıkmak yerine o duyguyu hiç yaşamamış gibi görmezden gelmektedirler. Bu durum, kişinin istenmeyen duyguları çözümlenememesine, dolayısıyla da duygusal olarak yıpranmasına neden olabilmektedir.

Annelerin çocuklarına model oldukları düşünüldüğünde, baskı altına alarak duygularını kontrol etmeye çalışan annelerin çocuklarının da duygularını düzenlerken bu yola başvurmalarının olası olduğunu söylemek mümkündür. Bu bağlamda, duygularını baskı altına alarak kontrol etmeye çalışan çocukların duygu düzenlemede daha az başarılı olması kaçınılmaz bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumun tam tersi olarak duygularıyla yüzleşen, duygularını baskılamak yerine değiştirmeye çalışan ve yeniden yapılandırabilen çocuklar, duygu düzenleme konusunda daha başarılı olabilmektedirler. İlgili literatür incelendiğinde annelerin kullandıkları duygu düzenleme stratejileri ile çocuklarının duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Buna karşın duygu düzenleme stratejilerinden olan bilişsel yeniden yapılandırmanın olumlu kişilik özellikleriyle ilişkili olduğunu ortaya çıkarmış çalışmaları görmek mümkündür. Demirtaş (2018), yaptığı araştırmanın sonucunda benlik saygısı ile bilişsel yeniden değerlendirme stratejisi arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmıştır. Nezek ve Kuppens (2008) da benzer bir şekilde benlik saygısı ve psikolojik uyum ile yeniden değerlendirme stratejisinin kullanımı arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Rivers, Brackett, Katulak ve Salovey (2007) ile Takebe, Takahashi ve Sato (2017) da yaptıkları araştırmanın sonucunda, bilişsel yeniden değerlendirme stratejileri ile öfke arasında ters yönde anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Bilişsel yeniden değerlendirme stratejilerinin iyi oluşla pozitif yönde ilişkili olduğunu ortaya çıkarmış olan çalışmalar da bulunmaktadır (Cabello ve FernandezBerrocal, 2015; Gordon, Chesney ve Reiter, 2016; Ranney, Bruehlman Senecal ve Ayduk, 2017; Wang, Li, Hu, Dong ve Tao, 2017). Chang (2009)'ün yapmış olduğu araştırmanın bulguları da bilişsel yeniden değerlendirme stratejisinin tükenmişliği yordadığını, yeniden değerlendirme stratejisini kullanan kişilerin daha az tükenmişlik yaşadıklarını göstermiştir. Haga, Kraft ve Corby (2009) de yaptıkları araştırmanın sonucunda bilişsel yeniden değerlendirme stratejisinin yaşam doyumunu yordadığını, yaşam doyumunu yüksek olan kişilerin bilişsel yeniden değerlendirme stratejilerini daha çok kullanan kimseler olduğunu, bilişsel yeniden değerlendirme stratejileri ile karamsar ruh hâlinin ve olumsuz duygu düzeyinin negatif yönde ilişkili olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Nakagawa, Gondo, Ishioka ve Masui (2017), araştırmaları sonucunda bilişsel yeniden değerlendirme stratejileri ile olumsuz duygular arasında negatif yönde bir ilişki olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Annelerin benlik saygılarının, psikolojik uyumlarının, iyi oluş hâllerinin ve yaşam doyumlarının yüksek olması, çocukları ile olan ilişkilerini olumlu yönde etkilemektedir. Benlik saygıları, psikolojik uyumları, iyi oluş hâlleri ve yaşam doyumları yüksek olan kişilerin duygularını düzenlerken bilişsel yeniden yapılandırma stratejilerini kullanan kişiler olmaları, bilişsel yeniden yapılandırma stratejilerini kullanan annelerin çocuklarının duygu düzenlemede daha başarılı olmalarını açıklamaktadır.

Yapılan analizlerin sonucunda, annelerin Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Olumlu Duyguyu Artırma, Bakış Açısı Edinme, Sakinleştirme, Sosyal Modelleme boyutlarından ve ölçeğin tümünden aldıkları puanlar ile çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanlar arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca annelerin Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Bakış Açısı Edinme, Sakinleştirme, Sosyal Modelleme boyutlarından ve ölçeğin tümünden aldıkları puanlar ile çocukların Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanlar arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Ebeveynler, her konuda olduğu gibi duygu düzenleme

becerilerinin kazanılması konusunda da çocuklarına model olmaktadır. Çocuklar, duygularını düzenleme konusunda ebeveynleri nasıl davranıyorlarsa o şekilde davranmaya eğilimlidirler. Duygu düzenleme becerilerinin hem içsel (kişisel) hem de dışsal (kişiler arası) süreçlerden oluştuğu (Thompson, 1994) ve duyguları düzenlemede her ikisinin de etkili olduğu düşünüldüğünde (Hofmann, Carpenter ve Curtiss, 2016), çocukların bu süreçlerin hangisinden yararlanarak duygularını düzenleyeceklerini seçmelerinde de ebeveynlerin etkili olduğu düşünülmektedir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, kişiler arası duygu düzenleme süreçlerini daha çok kullanan annelerin çocuklarının Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Değişkenlik/Olumsuzluk boyutundan aldıkları puanların anlamlı derecede yüksek; Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların ise düşük olduğu görülmüştür. Okul öncesi dönemdeki çocukların benmerkezci düşünce yapısına sahip oldukları ve kişiler arası ilişkilerinde çıkara dayalı davranışlar sergiledikleri düşünüldüğünde, bu dönemdeki çocukların duygularını düzenlerken dışsal süreçlerden çok içsel duygu düzenleme süreçlerini kullandıklarını söylemek mümkündür. Bu bağlamda, kişiler arası duygu düzenleme süreçlerini daha sık kullanan annelerin, duygu düzenlemede içsel süreçleri kullanma konusunda çocuklarına daha az model oldukları, bu nedenle de bu annelerin çocuklarının Duygu Düzenleme Kontrol boyutundan aldıkları puanların daha düşük olduğu düşünülmektedir. Bazı araştırmaların sonucunda, duygusal tutarsızlığı olan kişilerin kişiler arası duygu düzenleme stratejilerinden olan sakinleştirme boyutunu daha çok kullandıkları ortaya çıkmıştır (Gökdağ ve Naldöken, 2021). Bu bağlamda, duygusal tutarsızlıklar yaşadıkları için sakinleştirme boyutunu daha çok kullanan annelerin çocuklarının da duygusal tutarsızlıklar yaşadığını ve bu sebeple de duygu düzenlemede daha az başarılı olduklarını söylemek mümkündür. Yine bir başka araştırmanın sonucunda, özerklik ile kişiler arası duygu düzenleme süreçlerini kullanma arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğu görülmüştür (Ogan ve Öz Soysal, 2021). Bu araştırmanın sonucu, özerk olan kişilerin kişiler arası duygu düzenleme süreçlerini daha az kullandıklarını göstermektedir. Bu bağlamda, başkalarına bağımlı olarak yaşayan ve duygularını yalnızca başkalarından yardım alarak düzenleyebilen annelerin çocuklarının da içsel duygu düzenleme becerilerini öğrenme konusunda annelerini model alamadıkları ve bu sebeple de duygu düzenleme konusunda yeteri kadar beceri kazanamadıkları düşünülmektedir. Hofmann ve meslektaşları (2016) ve Saruhan, Başman ve Ekşi (2019) de yaptıkları araştırmanın sonucunda Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nden ve Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği'nden alınan toplam puanlar arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Bu sonuçlar, duygu düzenleme güçlüğü çeken kişilerin kişiler arası duygu düzenleme stratejilerini daha çok kullandıklarını; yani duygu düzenleme güçlüğü çeken kişilerin duygularını düzenleyebilmek için başkalarından daha çok yararlandıklarını göstermektedir. Yapılan bu araştırmanın örneklem grubunu oluşturan annelerin de duygu düzenleme güçlüğü yaşadıkları için kişiler arası duygu düzenleme süreçlerini kullanmaları muhtemeldir. Duygu düzenleme güçlüğü yaşayan annelere sahip olan çocukların da duygu düzenleme güçlükleri yaşamaları beklenen bir durumdur. Bu araştırmaların sonuçları, araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

ÖNERİLER

Tüm bu bulgular doğrultusunda aşağıda önerilere yer verilmiştir:

- Araştırmanın sonucunda, kız çocukların erkek çocuklara kıyasla duygularını daha iyi düzenleyebildikleri ortaya çıkmıştır. Ebeveynler ve toplum, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilinçlendirilebilir.
- Araştırmanın sonucunda, okul öncesi eğitim kurumlarına giden çocukların gitmeyen çocuklara kıyasla duygularını daha iyi düzenleyebildikleri ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda toplum, okul öncesi eğitimin önemi ve gerekliliği ile ilgili bilgilendirilebilir.
- Araştırmanın sonucunda, öğrenim düzeyi yüksek olan ve duygularını düzenlerken yeniden yapılandırma stratejisini kullanan annelerin çocuklarının duygu düzenlemelerinin yüksek olduğu görülmüştür. Bu bağlamda, annelere yönelik anne eğitim programları düzenlenebilir.
- Eğitimciler, okul öncesi eğitim programlarında çocukların duygu düzenleme becerilerini geliştirmeye ve desteklemeye yönelik etkinliklere ve oyunlara yer verebilirler. Ayrıca bu konuya yönelik aile katılım çalışmaları yapılabilirler.
- Bu araştırma, Sivas il merkezinde yaşayan çocuklar ve bu çocukların anneleri ile yürütülmüştür. Aynı konuda, farklı yaşlardaki çocuklarla, farklı şehirlerde veya babalarla çalışılıp karşılaştırmalar yapılabilir.
- Aynı konuda, farklı coğrafi bölgelerde ve sosyoekonomik çevrelerde yaşayan örneklem grupları ile de çalışılıp karşılaştırmalar yapılabilir.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım ve etik kurallarına, yayın ilkelerine, yayın etiğine ve araştırma kurallarına uyulmuştur. Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan 10.08.2021 tarihinde E-77082166-604.01.02-139559 sayılı karar ile etik kurul belgesi alınmış ve veriler üzerinde herhangi bir tahribat yapılmamıştır. Araştırma ile ilgili ortaya çıkabilecek ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar, araştırmaya %50-%50 olmak üzere eşit oranda katkı sağlamışlardır. Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Ahn, H. J. (2005a). Child care teachers' strategies in children's socialization of emotion. *Early Child Development and Care*, 175(1), 49-61. <https://doi.org/10.1080/0300443042000230320>
- Akbaba, G. (2017). *Beş ve altı yaş çocuklarının duygu düzenlemesinde çocuk mizacıyla anne davranışları arasındaki etkileşimin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Altan, Ö. (2006). *The effects of maternal socialization and temperament on children's emotion regulation* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Koç Üniversitesi.
- Apaydın Demirci, Z., Arslan, E. & Temel, M. (2020). Okul öncesi dönemdeki çocukların duygu düzenleme ve kişiler arası problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 910-925. <https://doi.org/10.37217/tebd.714803>

- Arslan Özkılıç, S. (2021). *Okul öncesi dönem çocuklarının anneleriyle olan ilişkileri ve annelerin çocuğa yönelik ilgisi ile duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Atay, Z. (2009). *The relationship between maternal emotional awareness and emotion socialization practices* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Boğaziçi Üniversitesi.
- Bajgar, J., Ciarrochi, J., Lane, R. & Deane, F. P. (2005). Development of the levels of emotional awareness scale for children (LEAS-C). *British Journal of Developmental Psychology*, 23(4), 569-586. <https://doi.org/10.1348/026151005X35417>
- Batum, P. & Yagmurlu, B. (2007). What counts in externalizing behaviors? The contributions of emotions and behavior regulation. *Current Psychology*, 25(4), 272-294. <https://doi.org/10.1007/BF02915236>
- Bayraktar, F. (2007). Olumlu ergen gelişiminde ebeveyn/akran ilişkilerinin önemi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 14(3), 157-166. http://cms.galenos.com.tr/Uploads/Article_30266/cogepderg-14-157.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Bozkurt Yükçü, Ş. (2017). *Bağımsız anaokullarına devam eden çocukların duygu düzenleme ve sosyal problem çözme becerileri ile ebeveynlerinin duygusal okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Bozkurt Yükçü, Ş. & Demircioğlu, H. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 442-466. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.336085>
- Bursal, M. (2019). *SPSS ile temel veri analizleri*. Ankara: Anı.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem A.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2021). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cabello, R. & Fernández Berrocal, P. (2015). Implicit theories and ability emotional intelligence. *Frontiers in Psychology*, 6, 700. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00700>
- Campos, J. J., Campos, R. G. & Barrett, K. C. (1989). Emergent themes in the study of emotional development and emotion regulation. *Developmental Psychology*, 25(3), 394-402. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.25.3.394>
- Carlson, S. M. & Wang, T. S. (2007). Inhibitory control and emotion regulation in preschool children. *Cognitive Development*, 22(4), 489-510. <https://doi.org/10.1016/j.cogdev.2007.08.002>
- Cassano, M., Perry Parrish, C. & Zeman, J. (2007). Influence of gender on parental socialization of children's sadness regulation. *Social Development*, 16(2), 210-231. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00381.x>
- Chang, M. (2009). An appraisal perspective of teacher burnout: Examining the emotional work of teachers. *Educational Psychology Review*, 21(3), 193-218. <https://doi.org/10.1007/s10648-009-9106-y>
- Chew, B. H., Zain, A. M. & Hassan, F. (2015). The relationship between the social management of emotional intelligence and academic performance among medical students. *Psychology, Health & Medicine*, 20(2), 198-204. <https://doi.org/10.1080/13548506.2014.913797>

- Coan, J. (2011). The social regulation of emotion. In J. Decety, & J. T. Cacioppo (Eds.), *Handbook of social neuroscience* (pp. 614-623). Oxford University.
- Cole, P. M., Dennis, T. A., Smith Simon, K. E. & Cohen, L. H. (2009). Preschoolers' emotion regulation strategy understanding: Relations with emotion socialization and child self-regulation. *Social Development, 18*(2), 324-352. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2008.00503.x>
- Cole, P. M., Martin, S. E. & Dennis, T. A. (2004). Emotion regulation as a scientific construct: Methodological challenges and directions for child development research. *Child Development, 75*(2), 317-333. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2004.00673.x>
- Cole, P. M., Michel, M. K. & Teti, L. O. (1994). The development of emotion regulation and dysregulation: A clinical perspective. The development of emotion regulation: Biological and behavioral considerations. *Monographs of the Society for Research in Child Development, 59*(2-3), 73-100. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5834.1994.tb01278.x>
- Cüceloğlu, D. (2004). *Yeniden insan insana*. Remzi.
- Çorapçı, F. (2012). Ailede duygu sosyalleştirme süreci ve çocuğun sosyoduygusal gelişimi. M. Sayıl, & B. Yağmurlu (Der.), *Ana babalık; kuram ve araştırma* (s. 271-294). Koç Üniversitesi.
- Demirtaş, A. S. (2018). Duygu düzenleme stratejileri ve benlik saygısının mutluluğu yordayıcılığı. *Turkish Studies, 13*(11), 487-503. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13465>
- Denollet, J., Nyklicek I. & Vingerhoets, J. J. M. (2008). Emotions, emotion regulation and health. In A. M. Kring, & D. M. Sloan (Eds.), *Emotion regulation and psychopathology* (pp. 3-11). The Guildford.
- Dixon Gordon, K. L., Bernecker, S. L. & Christensen, K. (2015). Recent innovations in the field of interpersonal emotion regulation. *Current Opinion in Psychology, 3*, 36-42. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2015.02.001>
- Dodge, K. A. & Garber, J. (1991). Domains of emotion regulation. In J. Garber, & K. Dodge (Eds.), *The development of emotion regulation and dysregulation* (pp. 3-11). Cambridge University.
- Dunsmore, J. C. & Karn, M. A. (2001). Mothers' beliefs about feelings and children's emotional understanding. *Early Education and Development, 12*(1), 117-138. https://doi.org/10.1207/s15566935eed1201_7
- D'Zurilla, T. J. & Nezu, A. M. (1999). *Problem-solving therapy: A social competence approach to clinical intervention*. New York: Springer.
- D'Zurilla, T. J., Maydeu Olivares, A. & Kant, G. L. (1998). Age and gender differences in social problem-solving ability. *Personality and individual differences, 25*(2), 241-252. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(98\)00029-4](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(98)00029-4)
- Easterbrooks, M., Bureau, J. F. & Lyons Ruth, K. (2012). Developmental correlates and predictors of emotional availability in mother-child interaction: A longitudinal study from infancy to middle childhood. *Development and psychopathology, 24*(1), 65-78. <https://doi.org/10.1017/S0954579411000666>
- Eisenberg, N. & Cumberland, A. (1998). Parental socialization of emotion. *Psychological Inquiry, 9*(4), 241-273. https://doi.org/10.1207/s15327965pli0904_1

- Eisenberg, N. & Zhou, Q. (2000). Regulation from a developmental perspective. *Psychological Inquiry*, 11(3), 166-171. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/1449796>
- Eisenberg, N., Fabes, R. A., Bernzweig, J., Karbon, M., Poulin, R. & Hanish, L. (1993). The relations of emotionality and regulation to preschoolers' social skills and sociometric status. *Child development*, 64(5), 1418-1438. <https://doi.org/10.2307/1131543>
- Eisenberg, N., Losoya, S., Fabes, R. A., Guthrie, I. K., Reiser, M., Murphy, B. & Padgett, S. J. (2001). Parental socialization of children's dysregulated expression of emotion and externalizing problems. *Journal of Family Psychology*, 15(2), 183-205. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.15.2.183>
- Erel, S. (2016). *Okul öncesi dönemdeki çocuklarda bakış açısı alma becerileri, duygu düzenleme ve ahlak gelişiminin davranış sorunları ile ilişkisi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Ersay, E. (2014). Parental socialization of emotion: How mothers respond to their children's emotions in Turkey. *International Journal of Emotional Education*, 6(1), 33-46. Retrieved from https://www.academia.edu/11493703/Parental_Socialization_of_Emotion_How_Mothers_Respond_to_their_Childrens_Emotions_in_Turkey
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. & Hyun, H. H. (1993). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill.
- Gailliot, M. T., Baumeister, R. F., DeWall, C. N., Maner, J. K., Plant, E. A., Tice, D. M., ve diğerleri. (2007). Self-control relies on glucose as a limited energy source: Willpower is more than a metaphor. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92(2), 325-336. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.92.2.325>
- Gelgör, F. Z. (2016). *Anne, baba ve çocuk tarafından algılanan ebeveyn kabul-red ve kontrolünün çocuğun duygu düzenleme becerisi ile ilişkisi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hasan Kalyoncu Üniversitesi.
- Goodman, W. B., Crouter, A. C., Lanza, S. T., Cox, M. J. & Vernon Feagans, L. (2011). Paternal work stress and latent profiles of father-infant parenting quality. *Journal of Marriage and Family*, 73(3), 588-604. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2011.00826.x>
- Gordon, N. S., Chesney, S. A. & Reiter, K. (2016). Thinking positively: Optimism and emotion regulation predict interpretation of ambiguous information. *Cogent Psychology*, 3(1), 1-13. <https://doi.org/10.1080/23311908.2016.1195068>
- Gökçe, G. (2013). *Ebeveynin duygusal erişilebilirliği ve genel psikolojik sağlık: Duygu düzenleme, kişilerarası ilişki tarzı ve sosyal desteğin rolü* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Gökdağ, C. & Naldöken, B. (2021). Kişilerarası duygu düzenlemenin kişilik özellikleri ve psikopatoloji belirtileriyle ilişkisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 24, 41-52. <https://doi.org/10.5505/kpd.2020.79106>
- Gökdağ, C., Sorias, O., Kiran, S. & Ger, S. (2019). Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 30(1), 57-66. <https://www.doi.org/10.5080/u23067>
- Gökkaya, F., Gedik, Z. & Tunçay, Ş. (2020). Özel okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların sosyal problem çözme becerileri ile annelerinin empati düzeyi ve duygu düzenleme stratejileri arasındaki ilişki. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 331-344. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.545502>

- Görker, I., Korkmazlar, Ü., Durukan, M. & Aydoğdu, A. (2004). Çocuk ve ergen psikiyatri kliniğine başvuran ergenlerde belirti ve tanı dağılımı. *Klinik Psikiyatri*, 7(2), 103-110. <https://klinikpsikiyatri.org/jvi.aspx?pdire=kpd&plng=tur&un=KPD-80360> sayfasından erişilmiştir.
- Graziano, P. A., Reavis, R. D., Keane, S. P. & Calkins, S. D. (2007). The role of emotion regulation in children's early academic success. *Journal of School Psychology*, 45(1), 3-19. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2006.09.002>
- Greenspan, S. I. & Shanker, S. G. (2004). *The first idea: How symbols, language, and intelligence evolved from our primate ancestors to modern humans*. Cambridge: Da Capo.
- Gross, J. J. (1998). The emerging field of emotion regulation: An integrative review. *Review of General Psychology*, 2(3), 271-299. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.3.271>
- Gross, J. J. (2011). *Handbook of emotion regulation*. The Guilford.
- Gross, J. J. (2013). Emotion regulation: Taking stock and moving forward. *The Journal of Emotion*, 13(3), 359-365. <https://doi.org/10.1037/a0032135>
- Gross, J. J. & John, O. P. (2003). Individual differences in two emotion regulation processes: Implications for affect relationships, and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(2), 348-362. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.85.2.348>
- Gross, J. J. & Thompson, R. A. (2007). Emotion regulation: Conceptual foundations. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 3-24). The Guilford.
- Gross, J. J. & Jazaieri, H. (2014). Emotion, emotion regulation, and psychopathology: An affective science perspective. *Clinical Psychological Science*, 2(4), 387-401. <https://doi.org/10.1177/2167702614536164>
- Gross, J. J. & John, O. P. (2003). Individual differences in two emotion regulation processes: Implications for affect, relationships, and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(2), 348-362. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.85.2.348>
- Gross, J. J., Richards, J. M. & John, O. P. (2006). Emotion regulation in everyday life. In D. K. Snyder, J. Simpson, & J. N. Hughes (Eds.), *Emotion regulation in couples and families: Pathways to dysfunction and health* (pp. 13-35). American Psychological Association.
- Guerrero, L. K. & Andersen, P. A. (2000). Emotion in close relationships. In C. Hendrick, & S. S. Hendrick (Eds.), *Close relationships: A sourcebook* (pp. 171-183). Sage.
- Haga, S. M., Kraft, P. & Corby, E. K. (2009). Emotion regulation: Antecedents and well-being outcomes of cognitive reappraisal and expressive suppression in cross-cultural samples. *Journal of Happiness Studies*, 10, 271-291. <https://doi.org/10.1007/s10902-007-9080-3>
- Hanish, L. D., Eisenberg, N., Fabes, R. A., Spinrad, T. L., Ryan, P. & Schmidt, S. (2004). The expression and regulation of negative emotions: risk factors for young children's peer victimization. *Development and Psychopathology*, 16(2), 335-353. <https://doi.org/10.1017/S0954579404044542>
- Herndon, K. J., Bailey, C. S., Shewark, E. A., Denham, S. A. & Bassett, H. H. (2013). Preschoolers' emotion expression and regulation: Relations with school adjustment. *The Journal of Genetic Psychology*, 174(6), 642-663. <https://doi.org/10.1080/00221325.2012.759525>

- Hofmann, S. G., Carpenter, J. K. & Curtiss, J. (2016). Interpersonal emotion regulation questionnaire (IERQ): Scale development and psychometric characteristics. *Cognitive Therapy and Research*, 40(3), 341-356. <https://doi.org/10.1007/s10608-016-9756-2>
- Jackson Dwyer, D. (2014). In the beginning: The roots of relationships. In D. Jackson Dwyer (Ed.), *Interpersonal relationships* (pp. 1-20). Routledge.
- John, O. P. & Gross, J. J. (2004). Healthy and unhealthy emotion regulation: Personality processes, individual differences, and life span development. *Journal of Personality*, 72(6), 1301-1334. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2004.00298.x>
- Kapçı, E. G., Uslu, R. İ., Akgün, E. & Acer, D. (2009). İlköğretim çağı çocuklarında duygu ayarlama: Bir ölçek ayarlama çalışması ve duygu ayarlamayla ilişkili etmenlerin belirlenmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 16(1), 13-20. http://cms.galenos.com.tr/Uploads/Article_30239/cogepderg-16-13.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel.
- Karasu, R. Ö. (2020). *Ebeveyn kabul reddi ve kişilerarası duygu düzenleme stratejileri ile sosyal kaygı arasındaki ilişkilerin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi.
- Karayılmaz, D. (2008). *Ana sınıfına devam eden çocukların duygusal zeka ve sosyal uyum becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Kılıç, Ş. (2012). *48-72 aylık çocukların duyguları anlama becerisi ve annelerin duyguları sosyalleştirme davranışları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Kıran, E. (2017). Toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında türkiye’de çocuk gelinler. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi, International Congress of Management, Economy and Policy 2017 Special Edition*, 1-8. <https://dergipark.org.tr/en/pub/bsbd/issue/33881/372056> sayfasından erişilmiştir.
- Koole, S. L. (2009). The psychology of emotion regulation: An integrative review. *Cognition and Emotion*, 23(1), 4-41. <https://doi.org/10.1080/02699930802619031>
- Kurbet, H. (2010). *Anaokuluna devam eden çocukların duygusal düzenleme becerileri ile annelerinin empatik eğilim ve tutumlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Leahy, R. L., Tirch, D. & Napolitano, L. A. (2011). *Emotion regulation in psychotherapy: A practitioner's guide*. Guilford.
- Leibowitz, J., Ramos Marcuse, F. & Arsenio, W. (2002). Parent-child emotion communication, attachment, and affective narratives. *Attachment & Human Development*, 4(1), 55-67. <https://doi.org/10.1080/14616730210123157>
- Lopes, P. N., Salovey, P., Cote, S., Beers, M. & Petty, R. E. (2005). Emotion regulation abilities and the quality of social interaction. *Emotion*, 5(1), 113-118. <https://doi.org/10.1037/1528-3542.5.1.113>
- López Pérez, B., Wilson, E. L., Dellaria, G. & Gummerum, M. (2016). Developmental differences in children’s interpersonal emotion regulation. *Motivation and Emotion*, 40, 767-780. <https://doi.org/10.1007/s11031-016-9569-3>
- Macklem, G. L. (2007). *Practitioner's guide to emotion regulation in school-aged children*. Springer Science & Business Media.

- Martin, R., Watson, D. & Wan, C. K. (2000). A three-factor model of trait anger: Dimensions of affect, behavior and cognition. *Journal of Personality*, 68(5), 869-897. <https://doi.org/10.1111/1467-6494.00119>
- Mehmetoğlu Yontar, B. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin bireysel değerleri ile okul öncesi çocuklarının duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Okan Üniversitesi.
- Mertler, C. A. & Vannatta, R. A. (2005). *Advanced and multivariate statistical methods: Practical application and interpretation*. Pyrczak.
- Mestci, S. , Gökkaya, F. & Ormankıran, B. (2019). Okul öncesine devam eden 60-72 aylık çocukların sosyal problem çözme becerilerini geliştirmede duygu düzenleme eğitiminin etkililiği: Bir pilot çalışma. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 56-71. <http://ijeces.hku.edu.tr/en/pub/issue/48561/575587> sayfasından erişilmiştir.
- Morris, A. S., Silk, J. S., Steinberg, L., Myers, S. S. & Robinson, L. R. (2007). The role of the family context in the development of emotion regulation. *Social Development*, 16(2), 361-388. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00389.x>
- Nakagawa, T., Gondo, Y., Ishioka, Y. & Masui, Y. (2017). Age, emotion regulation, and affect in adulthood: The mediating role of cognitive reappraisal. *Japanese Psychological Research*, 59(4), 301-308. <https://doi.org/10.1111/jpr.12159>
- Nezlek, J. & Kuppens, P. (2008). Regulating positive and negative emotions in daily life. *Journal of Personality*, 76(3), 561-80. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2008.00496.x>
- Ogan, S. & Öz Soysal, F. (2021). Üniversite öğrencilerinde kişiler arası duygu düzenlemenin yordayıcıları olarak öz denetim ve temel psikolojik ihtiyaç doyumu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51, 327-344. <https://doi.org/10.53444/deubefd.871905>
- Omrak, C. (2019). *Okul öncesi dönem çocuklarının bağlanma örüntüleri ve duygu düzenleme becerilerinin teknoloji kullanımıyla ilişkisi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi.
- Onat, O. & Otrar, M. (2010). Bilişsel Duygu Düzenleme Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 31, 123-143. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruaebd/issue/354/1917> sayfasından erişilmiştir.
- Öztürk, E. C. (2018). *Okul öncesi dönem çocuklarının aile işlevleri ile duygu düzenleme becerileri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Paquette, D., Bolte, C., Turcotte, G., Dubeau, D. & Bouchard, C. (2000). A new typology of fathering: Defining and associated variables. *Infant & Child Development*, 9(4), 213-230. [https://doi.org/10.1002/1522-7219\(200012\)9:4<213::AID-ICD233>3.0.CO;2-0](https://doi.org/10.1002/1522-7219(200012)9:4<213::AID-ICD233>3.0.CO;2-0)
- Pons, F., Lawson, J., Harris, P. L. & de Rosnay, M. (2003). Individual differences in children's emotion understanding: Effects of age and language. *Scandinavian Journal of Psychology*, 44(4), 347-353. <https://doi.org/10.1111/1467-9450.00354>
- Premo, J. E. & Kiel, E. L. (2014). The effect of toddler emotion regulation on maternal emotion socialization: Moderation by toddler gender. *American Psychological Association*, 14(4), 782-793. <https://doi.org/10.1037/a0036684>

- Ranney, R. M., Bruehlman Senecal, E. & Ayduk, O. (2017). Comparing the effects of three online cognitive reappraisal trainings on well-being. *Journal of Happiness Studies*, 18(5), 1319-1338. <https://doi.org/10.1007/s10902-016-9779-0>
- Revelle, W. R. & Scherer, K. (2009). Personality and emotion. In D. Sander, & K. Scherer (Eds.), *Oxford companion to emotion and the affective sciences* (pp. 304-305). Oxford University.
- Rivers, S. E., Brackett, M. A., Katulak, N. A. & Salovey, P. (2007). Regulating anger and sadness: An exploration of discrete emotions in emotion regulation. *Journal of Happiness Studies*, 8(3), 393-427. <https://doi.org/10.1007/s10902-006-9017-2>
- Ruppert, F. (2011). *Travma, bağlanma ve aile konstellasyonlar* (F. Zengin, Çev.). Kaknüs.
- Salters Pedneault, K., Steenkamp, M. & Litz, B. T. (2010). Suppression. In A. M. Kring, & D. M. Sloan (Eds.), *Emotion regulation and psychopathology: A transdiagnostic approach to etiology and treatment* (pp. 137-156). The Guilford.
- Sarıbal, İ. (2017). *Kişilerarası ilişkilerin, duygu düzenleme gücünün ve kaygının bağlanma stilleri ile ilişkisi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi.
- Saruhan, V., Başman, M. & Ekşi, H. (2019). Kişilerarası Duygu Düzenleme Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 1090-1101. <https://dx.doi.org/10.17240/aaibuefd.2019.19.49440-493921>
- Seçer, Z. (2017). Sosyal olarak yetkin okul öncesi çocukların duygu düzenlemeleri ile annelerinin duygu sosyalleştirme davranışları arasındaki ilişkiler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1435-1452. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/30766/332488> sayfasından erişilmiştir.
- Sepetçi, M. (2019). *Yetişkinlerde bilişsel duygu düzenleme, kişilerarası ilişki problemleri, sürekli öfke ve öfke ifade tarzları arasındaki ilişkiler* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi.
- Shields, A. & Cicchetti, D. (1997). Emotion regulation among school-age children: The development and validation of a new criterion Q-sort scale. *Developmental Psychology*, 33(6), 906-916. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.33.6.906>
- Sille, A. (2016). *Annenin duygusal sosyalizasyonu ile 48-72 aylık çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi.
- Şahin, N. H., Batıgün, A. D. & Koç, V. (2011). Kişilerarası tarz, kendilik algısı, öfke ve depresyon. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22(1), 17-25. <https://doi.org/10.5080 /u6264>
- Şaşmaz, İ. B. (2014). *Erken dönem uyumsuz şemaların ve duygu düzenleme gücünün borderline kişilik bozukluğu ve bipolar bozukluk üzerindeki yordayıcı etkisi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Okan Üniversitesi.
- Şentürk, S. (2007). *5-6 yaş çocukların çalışan ve çalışmayan annelerinin çocuk yetiştirme tutumları ile bu çocukların sosyal-duygusal uyum düzeylerinin karşılaştırılması* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Şepitci Sarıbaş, M. & Gültekin Akduman, G. (2019). 5-6 yaş çocuklarının öz düzenleme becerilerinin okul uyumu ile ilişkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(63), 867-883. <https://doi.org/10.17719/jisr.2019.3283>

- Şepitci Sarıbaş, M. & Gültekin Akduman, G. (2019). 5-6 yaş çocuklarının okula uyum becerilerinin bazı aile özelliklerine göre incelenmesi. *Zeitschrift Für die Welt der Türken*, 11(2), 271-293. <https://www.dieweltdertuerken.org/index.php/ZfWT/article/viewArticle/1148> sayfasından erişilmiştir.
- Takebe, M., Takahashi, F. & Sato, H. (2017). The effects of anger rumination and cognitive reappraisal on anger and anger-control. *Cognitive Therapy and Research*, 41, 654-661. <https://doi.org/10.1007/s10608-017-9837-x>
- Tekin, N. (2016). *Annelere uygulanan çocuklarının duygusal gelişimini desteklemeye yönelik eğitim programının annelerin duygularını yönetmelerine ve çocuklarının olumsuz duyguları ile baş etmelerine etkisinin incelenmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tezel Şahin, F., Şepitci Sarıbaş, M. & Ertör, E. (2020). Erken çocukluk döneminde çocuk-ebeveyn ilişkisi ile çocukların yalnızlık ve sosyal memnuniyetsizliklerinin incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(6) 1873-1889. <http://dx.doi.org/10.18506/anemon.763266>
- Thompson, R. A. (1994). Emotion regulation: A theme in search of definition. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 59(2-3), 25-52. <https://doi.org/10.2307/1166137>
- Thompson, R. A. & Lagatutta, K. (2006). Feeling and understanding: Early emotional development. In K. McCartney & D. Phillips (Eds.), *The Blackwell handbook of early childhood development* (pp. 317-337). Oxford: Blackwell.
- Thompson, R. A. & Meyer, S. (2007). Socialization of emotion regulation in the family. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 249-268). The Guilford.
- Uğur Ulusoy, R. (2018). *Okul öncesi dönem çocukları için duygu düzenleme becerilerine yönelik hazırlanan aile katılımlı eğitim programının etkililiğinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Karabük Üniversitesi.
- Ulaşan Özgüle, E. T. (2011). *Orta ergenlikte özdenetim becerilerinin ebeveyn davranışları, bağlanma ve psikolojik uyum arasındaki aracı etkisi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Ulaşan Özgüle, E. T. & Sümer, N. (2017). Ergenlikte duygu düzenleme ve psikolojik uyum: Duygu Düzenleme Ölçeğinin Türkçe uyarlaması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 20(40), 1-18. <https://www.psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpy1301996120170000m000015.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Ural, O., Güven, G., Sezer, T., Efe Azkeskin, K. & Yılmaz, E. (2015). Okul öncesi dönemdeki çocukların bağlanma biçimleri ile sosyal yetkinlik ve duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 1, 589-598. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hsbfd/issue/7893/103919> sayfasından erişilmiştir.
- Ünal, D. D. (2020). *Dışa yönelim davranış problemi olan okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Wang, D., Li, S., Hu, M., Dong, D. & Tao, S. (2017). Negative academic emotion and psychological well-being in Chinese rural-to-urban migrant adolescents: Examining the moderating role of cognitive reappraisal. *Frontiers in Psychology*, 8, 1312. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01312>

- Werner, K. & Gross, J. J. (2010). Emotion regulation and psychopathology: A conceptual framework. In A. M. Kring, & D. M. Sloan (Eds.), *Emotion regulation and psychopathology: A transdiagnostic approach to etiology and treatment* (pp. 13-37). Guilford.
- Williams, W. C., Morelli, S. A., Ong, D. C. & Zaki, J. (2018). Interpersonal emotion regulation: Implications for affiliation, perceived support, relationships, and well-being. *Journal Of Personality and Social Psychology*, 115(2), 224-254. <https://doi.org/10.1037/pspi0000132>
- Yap, M. B., Allen, N. B. & Ladouceur, C. D. (2008). Maternal socialization of positive affect: The impact of invalidation on adolescent emotion regulation and depressive symptomatology. *Child Development*, 79(5), 1415-1431. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2008.01196.x>